

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

08 Aralık 2011 Perşembe

İNSAN HAKLARINI İNCELEME KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

08 Aralık 2011 Perşembe

---0---

K O N U

	<u>Sayfa</u>
Gündem konularının görüşülmesi	1:56

İÇİNDEKİLER

	<u>İl</u>	<u>Sayfa</u>
BİRİNCİ OTURUM		1:56
Mehmet Naci BOSTANCI	Amasya	3:4, 32, 33:34, 38:39, 41:42, 49:50
Mustafa Sezgin TANRIKULU	İstanbul	4:6, 25:29
Hüseyin AYGÜN	Tunceli	6:7
Malik Ecdar ÖZDEMİR	Sivas	7:11, 15, 19:24, 32, 51, 52:53
Hamza DAĞ	İzmir	11, 55
Refik ERYILMAZ	Hatay	11:12, 24:25, 53:56
Oya ERONAT	Diyarbakır	12:13
Yusuf HALAÇOĞLU	Kayseri	13:15, 16, 31:33, 42:43, 45:46, 51:52, 55:56
İhsan ŞENER	Ordu	15, 25, 46
Murat YILDIRIM	Çorum	17:19, 21:24, 26, 51:52

Nevzat PAKDİL	Kahramanmaraş	29:31, 33, 39:40, 46:49
Ahmet Salih DAL	Kilis	31, 32
Ülker GÜZEL	Ankara	34:38, 40:41
Mehmet Kerim YILDIZ	Ağrı	50
Kerim ÖZKUL	Konya	51
Cemal Yılmaz DEMİR	Samsun	53

Açılma Saati: 10.40

Kapanma Saati: 13.47

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.40

BAŞKAN: Ayhan Sefer ÜSTÜN (Sakarya)

BAŞKANVEKİLİ: Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

BAŞKANVEKİLİ: Mustafa Sezgin TANRIKULU (İstanbul)

SÖZCÜ: Yalçın AKDOĞAN (Ankara)

KÂTİP: Yusuf HALAÇOĞLU (Kayseri)

----0----

BAŞKAN – Değerli üyelerimiz, saygıdeğer basın mensupları; toplantı yeter sayımız vardır, toplantımızı açıyoruz.

Gündemimiz başkanlık sunuşları, alt komisyon çalışmalarının değerlendirilmesi, Almanya’da meydana gelen ırkçı Neonazi cinayetlerinin görüşülmesi, dördüncü gündem maddemiz Samsun Milletvekili Cemal Yılmaz Demir’in kaçak göçmenler ve sığınmacılarla ilgili alt komisyon kurulması hakkındaki önergesi ve Sivas Milletvekili Malik Ecdar Özdemir’in benzer mahiyetteki önergelerini inşallah bu toplantımızda görüşeceğiz.

Değerli arkadaşlar, önümüzdeki cumartesi günü 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü. Dolayısıyla Dünya İnsan Hakları Günü’nü şimdiden daha tebrik ediyorum, kutluyorum. Dünya tarihi boyunca insanlık bir sürü acılardan geçmiştir, savaşlar yaşamıştır, şiddet görmüştür, ayrımcılık görmüştür, göçler yaşanmıştır. Nitekim Birinci Dünya Savaşı ve İkinci Dünya Savaşı insanlığın en fazla acı çektiği zamanlar olmuştur. İşte İkinci Dünya Savaşından sonra Birleşmiş Milletler Genel Kurulu toplanarak Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini, Beyanamesini imza altına almış ve açıklamıştır. İnsan hakları açısından somut norm olarak en önemli belgelerden bir tanesidir. Bu bilginin açıklanması ve yayınlanması anısına her yıl 10 Aralık günü İnsan Hakları Günü olarak kutlanmaktadır. Evet, Türkiye’de de insan hakları süreci hareketli ve dinamik bir süreç olarak devam etmekte, bütün hükümetler bu sürece katkı sağlamaktadır. Son yıllarda da Türkiye’de insan hakları konusunda ciddi gelişmeler olmuş, her şeyden önce bir anlayış değişikliği yaşanmıştır. İnsan hakları ihlallerine karşı ve insan hakkı ihlali yapan kişilere karşı sıfır tolerans ilkesi benimsenmiştir. Nereden, kimden bir insan hakkı ihlali gelirse bunun üzerine gidilmesi ilkesi benimsenmiştir. Bu çerçevede insan hakları ihlallerinin önemli derecede azaldığını görmekteyiz. Bunun yanı sıra hukuki düzenlemelerde ileri birtakım yeni düzenlemeler yapılmış, gelişmeler olmuş, Anayasa’ımızda değişiklikler sağlanmış. Bunlardan bir tanesi de usulüne uygun olarak kabul edilmiş olan insan haklarını ilgilendiren sözleşmeler diğer kanunlarımızın, mevcut kanunlarımız üzerinde kabul edileceği

hükmü benimsenmiştir, Anayasa'nın 90' ıncı maddesinde. Bu gerçekten ileri bir düzenlemedir. Hangi uluslararası bir norm varsa ve bunu Türkiye kabul etmiş ise bu çerçevede artık bu insan hakları düzenlemeleri iç hukukun üzerinde yer almıştır. Her ne kadar bu düzenleme, Anayasa'nın bu düzenlemesi uygulayıcılar tarafından yeterince titiz bir şekilde uygulanmasa da artık bu anayasal bir hüküm hâline gelmiştir. Bu bizim iç hukukumuzun bir düzenlemesidir. İleriki günlerde bu hükmün layığı veçhiyle uygulanacağını ümit ediyorum. Bu çerçevede biz de bir etkinlik düzenledik. Yarın daha önceden komisyonumuza başkanlık yapmış değerli milletvekillerimizle birlikte ve komisyonumuzun Başkanlık Divanıyla birlikte bir toplantı yapacağız. Bu toplantıda insan haklarını önceleyen bir bildiriye imza atacağız inşallah ve yine oradaki bu zamana kadarki yaptıkları çalışmalardan dolayı İnsan Hakları Komisyonu bir önceki başkanlarımıza da birtakım plaketler vermeyi düşünüyoruz. Böyle bir birliktelik sergileyeceğiz. Bu günü de bu şekilde değerlendirmiş olacağız.

Yine, değerli arkadaşlar, geçtiğimiz günlerde Genel Kurulda bir düzenleme yapıldı. Komisyonumuzu ilgilendiren çok önemli bir düzenleme yapıldı. Komisyonumuzun yasama süreçlerine katılması maalesef hem kanundan hem de İç Tüzük'ten kaynaklanan engeller yüzünden gerçekleşemiyordu. Bu da hem bizim komisyonumuzun etkinliğini zayıflatıyordu hem de yurt dışından gelen heyetlerde biraz şaşkınlık yaratıyordu. Bu kadar önemli bir komisyon insan hakları konusunda âdeta çatı organı olarak işlev gören bir komisyonun yasama süreçlerine katılmayışi yadırganıyordu. Nitekim Avrupa Birliği İlerleme Raporları'na da yansımıştı bu durum. Yapılan düzenlemeyle "Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığınca havale edilen kanun, tasarı ve teklifleriyle kanun hükmünde kararnameleri görüşmek, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarının gündemindeki konular hakkında istem üzerine görüş ve öneri bildirmek." olarak komisyonumuzun görev ve yetkileri yeniden tanımlanmıştır. Şu anda bu kanun teklifi Genel Kurulumuzdan geçmiş ve Sayın Cumhurbaşkanının onayına arz edilmiştir. İnşallah Sayın Cumhurbaşkanımız bu kanun teklifini onaylarsa komisyonumuzun yetkileri bu manada genişlemiş olacak ve kendisine sevk edilen kanun teklif ve tasarıları da görüşme imkânına kavuşacak.

Değerli arkadaşlar, bu arada dilekçelerden birkaç bilgi vermek istiyorum sizlere. Bu zamana kadar yani seçimden sonra komisyonumuza 826 başvuru yapılmış, bu 826 dilekçeden 806'sı işleme alınmış, şu anda bekleyen dilekçemiz 20 tanedir. Bu aslında yani şu 20 dilekçe artık komisyonun neredeyse günlük çalıştığını bize ifade etmektedir. Zaten 20 taneye yakın günde dilekçe geliyor. Hızlı bir şekilde dilekçelere müdahale ediyoruz. Bunların yazışmaları yapılıyor. Bunlar işleme alınıyor. Dolayısıyla komisyon uzmanlarımıza da bu çerçevede teşekkür ediyorum.

Her ne kadar gündem maddesi var ama gündem maddesine geldiğimizde bu noktada gene ifade edeceğim. Almanya'da yaşanan ırkçı Neonazi cinayetlerini yerinde incelemek için Sayın

Davutoğlu'yla birlikte 2-4 Aralık tarihlerinde Almanya ziyaretimiz oldu. Bu zaten gündemimizin bir maddesi, bir parçası. Dolayısıyla o madde geldiğinde bu konuda görüşlerimizi ve izlenimlerimizi sizinle paylaşacağım.

Değerli arkadaşlar, Dünya İnsan Hakları Günü olması münasebetiyle bu husus olmak üzere kameralar çıkmadan arzu eden üyelerimize mesaj vermeleri açısından kısa sizlere sözler vereceğim. Ondan sonra da kameraları dışarıya davet edeceğiz ve gündemimize geçmiş olacağız. Arzu eden arkadaşlarımız varsa söz verebilirim Dünya İnsan Hakları Günü münasebetiyle.

Sayın Bostancı buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – İnsanlık tarihini burada özetlemeye kalkarsak Nostradamus gibi konuşmamız gerekir, metaforlarla, sembollerle ama insanların eşit olduğu fikri tek tanrılı ve evrensel dinlerin bu yöndeki mesajlarını bir kenara bırakacak olursak modern zamanlara aittir. Eşitlik derken kastettiğimiz sosyolojide verili ve kazanılan statüler diye iki ayrı kategoriden bahsedilir. Verili statüler: İnsanın doğumla birlikte kazandığı nitelikler. Bunlardan dolayı dünyada hiyerarşik bir yer işgal ettiği fikri geçmişte çok muhkem bir fikirdi. İnsanlar kimlikleri, dinleri, kültürleri, dilleri, inançları bakımından o hiyerarşide bir yer işgal ederlerdi. Dünyanın hiyerarşik tasavvuruna da uygundu, birçok düşünürün o yönde görüşleri vardır. İşte eski Yunan'dan itibaren başlar cansızlar, bitkiler, hayvanlar, insanlar diye, yahut da Akino'lu Toma da çok önemli bir düşünürdür- ölümsüz yasa, dünyevi yasa, pozitif yasa. İnsanların eşitliği fikrine gelinceye kadar halkın büyük çoğunluğunun, kitlenin önemli, değerli, hesaba katılması gereken bir çevre olduğu fikrinin güçlenmesi gerekiyordu insanların eşitliği fikri için ama daha Fransız İhtilalini hazırlayan düşünürlerde bile bu yönde görüşler yoktur. mesela Cicero'ya göre halk güruhtur, ayak takımıdır, eski Yunan'da da bu yönde görüşler vardır. Mesela Aristo'nun çok meşhur bir söz vardır "Öküz fakirin kölesi, fakir zenginin öküzüdür." diye. O köleciliği olağan gören anlayışın bir parçası olarak ifade eder. Aristo'ya feministler fena hâlde kızarlar çünkü kadınları kamusal hayata sokmaz. 19'uncu yüzyılda bilim ve teknolojiye gelişmeler yeni bir dünya tasavvuruna imkân verdi. Bilim ve teknoloji marifetiyle her türlü sırrın ortadan kalkacağı ve insanlığın büyük mesafeler alacağı. O dönemde üç büyük teorisyenden bahsedilir Freud, Darwin ve Marks. Darwin türlerin kökeninde biyolojik dünyaya ilişkin o hiyerarşik anlayışa uygun bir tasarım ortaya koymuştur ama aynı şekilde sosyal Darwinizm diye yeni bir ekol çıkmıştır. Bunun kapitalizmde, faşizmde karşılıkları vardır. Bunun temel yaklaşımı şudur: Mademki tabiat zayıfları elimine ederek güçlülerin daha egemen olduğu bir mükemmelliğe doğru yürüyor, öyleyse toplumsal hayat için de doğru olan budur "Güçlü olan olanlar ayakta kalsın zayıflar kahrolsun." 19'uncu Yüzyılın ikinci yarısında mesela sendikaların kurulmasına itiraz eden kimi çevreler zayıfların güçlenmesine yönelik bu tür suni örgütlenmelerin toplumun mükemmelliğe doğru ilerlemesine mani olacağı kanaatini zikrederler. Keza faşizm aynı şekilde zayıfların, aillerin, alt

sınıfta olanların mutlak surette tasfiyesiyle dünyanın daha güzel bir dünya olacağını iddia eder ama bu yaklaşımlar bilim ve teknolojinin her şeyi daha iyiye götüreceği inancı 20'inci Yüzyılda iki büyük savaşla ortadan kalkmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nda yaklaşık 20 milyon, İkinci Dünya Savaşı'nda 50 milyon insan öldü. Bu 50 milyon insanın sadece 26 milyonu Sovyetler Birliği'ne aittir, 18-35 yaş arasındaki nüfusun dörtte üçünü kaybetmiştir savaşta. Tabii bu hiyerarşik dünya tasavvurunun çok farklı yerlerde karşılıkları vardır. Mesela Stalin dönemi Sovyetler Birliği çok ilginç bir örnektir ve inanılmaz insanların araçsallaştırıldığı, toplu kıyımların yapıldığı, büyük katliamların yapıldığı bir süreç yaşanmıştır ama savaşlar, felaketler yeni başlayan bu dünyayı düşünmek gerektiğine ilişkin bir yaklaşım doğurunca 1948'de biraz önce Sayın Başkanın da ifade ettiği gibi en azından verili statüler itibarıyla da insanların eşit sayılması gerektiği, bunun demokratik yaklaşıma son derece uygun olduğu, böyle bir dünya üzerinden daha barışçı bir gelecek tasavvurunun mümkün olacağı inancıyla insanların eşitliği fikri güç kazanmıştır ama bu deklarasyonun ortaya konması insanların eşit olduğu anlamına elbette ki gelmez. Dünyanın her yerinde eşitlikçi ve eşitsizlikçi ilişkiler yan yana varlığını sürdürüyor. Siyaset burada çok önemli. Siyaset sürekli aslında eşitsizliğin üretimine ilişkin bir güçler ilişkisidir. Demokratik siyaset kitaplarda yazılı olan o eşitlik fikrini en azından belli ölçüde ve kabul edilebilir şekilde toplumsal hayata taşımak bakımından çok önemlidir. Şehirleştikçe, modernleştikçe, civilization bu Fransızların söylediği Almanların kültür dediği, civitas şehirli hayatın normları geliştikçe, bunun sosyal ve maddi zemini oluştukça muhakkak eşitlikçi bir dünya daha iyi bir şekilde kurulacaktır, Türkiye'nin istikameti de bu yöndedir. Hem toplumun maddi şartları itibarıyla hem de siyasal ilişkileri itibarıyla bu yönde çok önemli adımlar atıldığını görüyoruz. Ümit ederiz insanların beraberce eşitlikçi bir anlayışla birlikte yaşadıkları barışçı bir dünyanın teşekkülüne Türkiye de anlamlı bir katkı sağlar.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz, sağ olun.

Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, ben de sunumunuz için teşekkür ediyorum ve Dünya İnsan Hakları Gününü bugünden kutluyorum.

İyi temennilerde bulundunuz ancak yani Türkiye'nin tablonun aktarıldığı gibi olmadığı görüşündeyim ben. Öncelikle iki konuda vurgu yapmak istiyorum, bir tanesi Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin uygulamada ortaya çıkardığı sorunlardır. Anayasa'nın 90'ıncı maddesi sadece bugün açısından değil ama geçmişten bugüne maalesef yargı zihniyeti bakımından uygulanması içselleştirilmemiş bir konudur. Her alanda yargı zihniyeti Türkiye'nin önüne bu konuda büyük engeller çıkarmaktadır. En çarpıcı örneği de Türkiye bakımından hâlen tutuklu olan milletvekillerimizin bu maddenin uygulanmaması nedeniyle tutukluluk hâllerinin devamıdır. Türkiye

maalesef bu Meclis ve yargı bu ayıbı maalesef üzerinden atamamıştır. Umut ediyorum ki insan hakları günü nedeniyle yargı Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonunun bu uyarısını dikkate alır ve Türkiye'nin yeniden mahkûmiyetlerine izin vermeden yargı kararıyla milletvekillerinin Mecliste olması yolunu açar. Zira kendi avukatımdan biliyorum, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin tutuklamayla ilgili olarak Türkiye aleyhine verdiği onlarca kararı vardır. Hâlen de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gündeminde olan onlarca dosya vardır. Bu dosyalar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin gündemine taşınmıştır. Umut ediyorum ki Türk yargısı bir kez daha Türkiye'nin mahkûm olmasını sağlamadan milletvekillerimizin özgürlüğünü sağlayarak Mecliste olmasını sağlar. Tabii bu sadece milletvekilleri açısından bir sorun değil. Türkiye'de tutuklama maalesef Türk yargısının ve Türkiye'de insan hakları sorununun en ağır sorunlarından bir tanesidir. Binlerce insanımız haksız bir biçimde, adalete aykırı bir biçimde, insan haklarına aykırı bir biçimde tutukludurlar. Türkiye'nin her tarafı maalesef son birkaç yıl içerisinde cezaevine dönüşmüştür. Yargı uygulamaları nedeniyle cezaevine dönüşmüştür. Bu nedenle kişisel görüşüm yargının bu zihniyetine takdir alanı bırakmayacak bir biçimde Meclisin bir tutum almasıdır ve tutuklama konusunda yargıya takdir alanı bırakmayacak bir biçimde düzenleme yapmasıdır.

Bu bağlamda, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan tutuklamayla ilgili bir tasarımız var. Umuyoruz, bir an evvel Meclise iner ve tutuklama konusundaki yargının gösterdiği bu direnci Meclis olarak biz kırarız. Eğer yargının bu direncini biz Meclis olarak kıramazsak Türkiye maalesef farklı bir noktaya taşınacaktır.

İkinci olarak şunu ifade ettiniz: “Sıfır tolerans.” dediniz. Yine uygulamadan gelen bir avukat olarak, insan hakları savunucusu olarak, maalesef bu “Sıfır tolerans” sözünün de ben uygulamada havada kaldığı görüşündeyim. Türkiye İnsan Hakları Vakfının yarın açıklanacak verilerine göre, sadece Türkiye İnsan Hakları Vakfının beş merkezine 2011 yılı itibarıyla 350 başvuru yapılmıştır, işkence nedeniyle ve kötü muamele nedeniyle 350 başvuru yapılmıştır.

Yine maalesef söylüyorum, işkence yapan kamu görevlileriyle ilgili olarak bunların üzerindeki idari koruma devam etmektedir, yargı da hoşgörülle yaklaşmaktadır. Türkiye'de zaman aşımına en fazla uğrayan dosyalar işkence nedeniyle kamu görevlilerinin yargılandığı dava dosyalarıdır. Bunun pratiği yargı kararlarıyla da ortadadır, istatistiki bilgilere bakarsak da ortadadır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verdiğim soru önergesiyle, Adalet Bakanlığından bu verileri istedim, maalesef, üç ay geçmesine rağmen, bu veriler henüz elimize gelmedi. Bu bağlamda, özellikle şunu vurgulamak istiyorum, işkence ve kötü muamele konusunda şunu vurgulamak istiyorum: Kamu görevlileri, maalesef, yaptıkları kötü muamele ve işkenceyi gizlemek amacıyla “görevli memura mukavemet suçu” şeklinde zabıt düzenlemekteler ve bu zabıtları da yaptıkları da işkence ve kötü muamelenin gizlenmesine aracı etmekteler. Umuyorum, bu komisyonumuz bunun

önüne geçer ve bu konuda ciddi araştırma yapar. Özellikle, yıl yıl nasıl arttığını da görebiliriz yani Türkiye’deki insanlarımız, yurttaşlarımız çok cesaretli hâle gelmediler, polise mukavemet konusunda, jandarmaya mukavemet konusunda çok cesaretli hâle gelmediler ama bu suçlarda özellikle son beş altı yılda olağanüstü bir artış var. Bu artışın özellikle de işkence ve kötü muamele suçlarını gizlemek amacıyla yapıldığı görüşündeyim, bunun istatistiki verileri de elimizde var.

Başka bir konu da, maalesef, yine Türkiye İnsan Hakları verilerine göre geçen yıl itibarıyla erişimi engellenen web sitesi sayısı 15.506’dır. Yine 7 gazete ve dergi birer ay süreyle kapatılmıştır. Bu da ifade özgürlüğü önünde çok ciddi engeldir. Yaşam hakkı konusunda da çok ciddi engeller vardır. Her ne kadar “Faili meçhul cinayet yok.” deniyorsa da yine yalanlanmayan verilere göre 15 faili meçhul cinayet vardır geçen yıl itibarıyla. “Dur” ihtar ve orantısız güç kullanımı nedeniyle ölen insan sayısı 19’dur. Bu da Türkiye açısından, bence iyi olmayan bir tabloyu ortaya koymaktadır. 500’den fazla üniversite öğrencisi tutukludur, toplantı ve gösteri yürüyüşlerine katıldıkları için tutukludur. Daha geçen gün, KESK’in 31 yöneticisi İzmir’de çok ağır cezalar aldılar, ifade özgürlüğü nedeniyle çok ağır cezalar aldılar. Bu nedenle, Türkiye’deki insan hakları konusunda ümit ederdim ki iyi bir tablo çizelim fakat maalesef Türkiye’de insan hakları tablosunun sayısal verilere baktığımız zaman da iyi bir durumda olmadığını düşünüyorum.

Komisyonumuzun Aralıktan sonra yapacağı çalışmalarla, etkili çalışmalarla bu insan hakları ihlallerinin üzerine gideceği, bunu en aza indirmeye çalışacağı konusundaki inancımı da belirtmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Aygün...

HÜSEYİN AYGÜN (Tunceli) – Başkanım, çok teşekkürler.

Tabii, sizin 10 Aralıkla ilgili güzel dileklerinize katılmamak mümkün değil fakat Türkiye’deki insan hakları ihlallerinin ortadan kalkma bir yana arttığı bizzat Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki Türk yargıç Işıl Karakaş tarafından geçen hafta ifade edildi ve Hükümet uyarıldı, eğer yargının pratiğinde ciddi şekilde bir değişiklik olmazsa Türkiye açısından büyük mali külfetin gündeme gelebileceği bizzat yargıcımız tarafından dile getirildi.

Sanırım, Işıl Hanım şunları kastediyor: Dün açıklanan bir rapora göre, KCK üyesi olmak iddiasıyla tutuklu BDP veya BDP yanlısı 3.928 insan var cezaevlerinde, 71 gazeteci, 500’ün üzerinde öğrenci, 300’e yakın da Ergenekon tutuklusunu var.

Ben insan haklarını avukat olduğum için de çok merakla öteden beri takip eden biriyim ve bildiğim kadarıyla, Habeas Corpus, bu insan hakları denen enstrümanın temelini oluşturuyor, kimin

neyle suçlandığı hakkında, hangi iddia olduğu şeklinde önemli bir Avrupa belgesidir ve insan haklarının ilk ışıkları olarak tarif ediliyor Habeas Corpus.

Her gün gazetelerde şöyle haberler okuyorum: Filanca KCK'liyi tutuklatan savcı "Dur bakalım hele, delil arayacağız, buluruz elbette." filanca öğrenciyi tutuklayan cumhuriyet savcısı "Delilleri biz topluyoruz, bulacağız elbette." şeklinde beyanlarda bulunuyor. İki yılı aşkın süredir içeride olan öğrenciler var, yarın bir bölümü, Hopa tutukluları olarak adlandırılan bir bölümü, -28 civarında- Ankara'da özel yetkili mahkemede yargılanacaklar.

İnsan hakları, tabii ki, 90'lı yıllardaki gibi ev ve sokak infazları, kontgerilla cinayetleri, korkunç ihlaller şeklinde bugün zuhur etmiyor ama gözaltına alınan öğrencilerin ring araçlarında dövülmesi, meydanlarda ağır işkencelere maruz kalması şeklinde fiziki şiddet de ne yazık ki, önümüzde bir gerçek olarak duruyor. Yayınlanmayan kitaplar toplatılıyor, işte Ahmet Şık örneği biliniyor. Bu bakımdan, insan haklarının çözüldüğü, ciddi iyileşmeler sağlandığı değil, insan haklarında kısmi ilerlemeler sağlansa da hak ihlallerinin biçim değiştirdiği şeklinde bence bir tahlil yapmalı Komisyonumuz. Zira, TBMM bünyesindeki bu Komisyondan toplumumuzun da büyük beklentileri var.

Ben de Sayın Başkan gibi 10 Aralığı kutluyorum, insan hakları için mücadele edenlere yeni soluklar getirmesini diliyorum ve bu 10 Aralığı içeride olan, düşünceleri nedeniyle içeride olan, hiçbir şekilde silah, yasa dışı bağlantı, şiddet eylemi kanıtı gösterilmeyen 500 öğrenciyeye ve Ahmet Şık, Nedim Şener ve diğer gazetecilere, kendim kişisel olarak adıyorum.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Özdemir...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Tabii, bizim buradaki tespitlerimizi, hiç kimse muhalefet içgüdüleriyle yapılan konuşmalar olarak algılamamalı Sayın Başkanım. Biraz önce söylediğiniz, çizdiğiniz tabloya keşke katılmak mümkün olsa.

Türkiye'nin bir gerçeği var yani bugünkü tarih itibarıyla Adalet Bakanlığından alınan resmî rakamlara göre ceza ve tutukevlerinde 128 bin kişi var. Her fırsatta söylüyoruz, bunların da yaklaşık yüzde 50'sinden fazlası tutuklu sıfatıyla cezaevlerinde bulunuyor Sayın Başkan. Yani ne demek? Cezaevlerinde bulunan insanların yarısı hatta yarısından çoğu hakkında henüz bir hüküm verilmemiş, suçları sabit olmayan insanlar. Eğer gerçekten adaletli bir yargılama ortamı yaratılabilse, belki bu insanların büyük çoğunluğunun suçsuzlukları ispat edilecek ve aklanarak cezaevinden çıkacaklar.

Biraz önce arkadaşımız söyledi, 70'in üzerinde gazeteci var, 500'ün üzerinde öğrenci tutuklu. Yarın yapılacak Hopa duruşmasıyla ilgili iddianame o gün elime geldiğinde, gerçekten hem İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak hem de bir milletvekili olarak irkildim. 28 tane sanık ve haklarında

on beş yirmi yıla kadar hapis cezası isteniyor. Özel yetkili mahkemenin savcısı hazırladığı iddianamede bu eylemcilerin üzerinde bulunan suç aletlerine iddianamede yer vermiş Sayın Başkan. Gerçekten, Türkiye adına ayıptır. On beş, yirmi yıl hapis cezası istenen öğrencilerin üzerinde çıkan suç aletlerine bakın: “2 adet yaklaşık 150 santimetre uzunluğunda 2 santimetre çapında gri renkli sert plastik boru, 1 adet yaklaşık 150 santimetre uzunluğunda 2 santimetre çapında açık gri renkli sert plastik boru, 1 adet yaklaşık 150 santimetre boyunda 2 santimetre çapında siyah renkli -renge değişmiş- sert plastik boru, beyaz renkli flama, gazete, kitap, broşür.” Yani, birazcık elimizi vicdanımıza koymamız gerekiyor insan hakları komisyonu üyeleri olarak. Bunlar suç unsuru, suç delili olarak bulunuyor, toplanıyor ve bu tutuklulardan 4’ünü cezaevinde geçen hafta birlikte alt komisyon olarak gittik Sincan Cezaevinde ziyaret ettik. Bunlardan bir tanesi, şüpheli Eda Dişkaya.

Sayın Başkanım, belki bunu raporumuzda belirteceğiz, 4 tane kız öğrenci, gerçekten zayıf, çelimsiz kız öğrenciler, cezaevlerinde haklı taleplerini dile getirirken ayrıca cezaevi yönetimi tarafından kötü muameleye tabi tutulmuşlar, dövülmüşler, zamanında hastaneye gönderilmemişler. Tüm bunlar ortada, Türkiye'nin gerçeği iken, Türkiye’de her şeyin güllük gülistanlık olduğunu söylemenin olanağı yoktur.

Bir başka şey daha Sayın Başkanım, yani o kadar çok söylenecek durum söz konusu ki. Cezaevlerinde, hemen hemen, F tipi cezaevlerinin dışındaki bütün cezaevlerinde kapasitenin 2 katı; 2,5 katı tutuklu ve hükümlü var. Bu, orada insanca yaşama koşulu yok demektir.

Bir başka şey: Cezaevleri âdeta birileri tarafından sağ girilip ölü çıkılan mekânlar hâline geldi. Örneğin, en son cezaevinde öldüğü söylenen Kozinoğlu öldü mü? Gerçekten öldürüldü mü? Toplumda bu konuda aydınlatılması beklenen şüpheler var. Bir taraftan, bundan önce yine Ergenekon tutuklularından Kuddusi Okkır, Ergenekon’un kasası iddiasıyla tutuklanmıştı, cezaevinden ölü olarak çıktı, cenazesini belediye kaldırdı.

Bir taraftan, sağ girenler ölü çıkıyor ama diğer taraftan da cezaevleri âdeta yol geçen hanına dönmüş vaziyette. İki yıl önce, yine alt komisyon olarak birlikte gittik, Diyarbakır Cezaevinde tutuklu olan Hizbullah terör örgütünün 3 sanığı, tetikçisi şu ya da bu gerekçeyle önce cezaevinden çıkarıldılar, arkasından bu 3 tetikçinin hem de Atatürk Havalimanında kendi kimliklerini kullanarak yurt dışına kaçtıkları basında yer aldı “Bunlardan 1 tanesi Hollanda’ya iltica etti.” denildi.

Yine, geçen dönem alt komisyon olarak Van M Tipi Cezaevinin gerçekten yıkılması gereken bir cezaevi olduğunu, koşulların kötü olduğunu söylemiştik. Bu raporumuz iktidar tarafından dikkate alınmadı, herhangi bir işlem yapılmadı. En son, Van’da yaşanan depremden sonra -yine basından okuyoruz, komisyon olarak gidemedik ne yazık ki- cezaevinin duvarı yıkıldı, 200’e yakın mahkûmun kaçtığı basında yer aldı. Bu kaçan mahkûmlardan 40-50’sinin kendi iradesiyle geri döndüğü söyleniyor ama kaçan, firar eden kaç mahkûm hâlâ cezaevine dönmedi? Adalet Bakanının bu konuda

tek bir açıklaması olmadı. Böyle bir demokrasi, böyle bir insan hakları, böyle bir hukuk devleti olabilir mi? Bunu milletvekili olarak, İnsan Hakları Komisyonu üyeleri olarak biz bilmiyorsak toplum bu konudaki bilgiyi, doğru bilgiyi kimden alacak?

Sivas Katliamının sanıklarından Cafer Erçakmak'ı bu devlet her ne hikmetse on sekiz yıl boyunca aradı, bulamadı, en sonunda aranıp bulunamayan adresinde öldüğü tespit edildi. Bu adam, on sekiz yıl boyunca hiç yurt dışına çıkmadı mı? Çıktıysa ölümüne yakın hangi yollarla geldi? Bu konuda ciddi bir açıklama yok.

Bir başka firari, yine kırmızı bültenle aranan bir başka firari, Polonya sınırında yakalanıyor. Kırk günlük süreyi, Adalet Bakanlığı her ne hikmetse, ikazımıza rağmen, bu konuda vermiş olduğumuz soru önergesine rağmen kırk günlük süreyi Adalet Bakanlığı geçiriyor ve Türkiye'ye iade edilmesi gereken bu sanık, elini kolunu sallayarak serbest bırakıldı.

Bir başka şey daha Sayın Başkanım, özellikle bu konuda sizden bilgi rica ediyorum. Geçen günlerde sizi ziyaret ettiler. Toplumsal Bellek Platformu...

BAŞKAN – Sayın Özdemir, yalnız mesaj için bir söz verdik.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Tabii, ama bunların hepsi...

BAŞKAN – Ama ayrı bir platform açarsak, o zaman ayrı bir gündem maddesi yapalım, tartışalım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım, bunların...

BAŞKAN - Ama bakın, burada daha bir sürü arkadaşımız sıra bekliyor mesaj için. Hakikaten Dünya İnsan Hakları Günü münasebetiyle, elbette sorunları iletebilirsiniz ama tek tek bunları saymaya kalkarsak sabaha kadar buradan çıkamayız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Demek ki, sayılacak çok şey var Sayın Başkanım ama sizin çizdiğiniz tabloyla çok farklı bir Türkiye tablosu olduğunu aslında siz de bu ifadenizle kabul ediyorsunuz.

BAŞKAN – Hayır. Bu iyi niyetimi suiistimal etmeyin diye söylüyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım, istirham ederim.

Yani, ilk defa basın bulduğu bir yerde düşüncelerimizi basınla paylaşma fırsatı verdiniz, teşekkür ediyorum ama bunu istismar olarak kabul etmeyin.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, başta ben “Dünya İnsan Hakları Günü münasebetiyle mesajları alayım.” dedim ama siz bunu böyle kullanırsanız, o zaman başka arkadaşlarıma ne zaman söz gelecek? Ben onun için söylüyorum.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkanım, son bir şey daha soracağım, bırakacağım. Burada, eğer biz, bugün, Dünya İnsan Hakları Gününde Türkiye'deki insan hakları

ihlallerini konuşmayacağız da kitabi laflar edeceksek bir anlamı yok bence. Asıl bunları konuşmamız gerekiyor.

BAŞKAN – Efendim, o zaman gündeme geçemeyiz Sayın Özdemir, gündeme geçemeyiz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Şimdi, son olarak soruyorum ve bitireceğim Sayın Başkanım.

İki gün önce sizi ziyaret ettiler Toplumsal Bellek Platformu üyeleri. Daha çok da Sivas Katliamının sanıkları hakkında görülmekte olan... Dün adliyeydik. 7 firari sanığın on beş yıl boyunca yakalanamamış olmasından dolayı bu davanın 7 sanık için düşme ihtimali söz konusuydu. Dün, Türkiye'nin bütün sağduyulu insanları o duruşmayı birlikte izledik. İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak bunu bu komisyonda konuşmayacağım, nerede konuşacağım Sayın Başkanım? Siz ifade ettiniz, özür diliyorum.

BAŞKAN – Efendim, bir gündem maddesi koyar, konuşuruz onu Sayın Özdemir.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – “Anayasa'nın 90' ıncı maddesi var.” dediniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Gündem maddesi yaparak konuşuruz ama bir mesaj için...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Hayır, mesaj için söylemiyorum, bunun gündeme alınması için de, Sayın Başkanım, bugünkü toplantımızın gündemine alınması talebiyle de bunu söylüyorum.

BAŞKAN – Önerirsiniz, o zaman onu alırız.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Sayın Başkan, o zaman önerim şu: Biraz önce söylediniz “Anayasa'nın 90' ıncı maddesinde uluslararası sözleşmeler her türlü iç hukukun üstünde.” dediniz ve yine biraz önce iyileştirmelerden bahsettiniz. Dünyanın hiçbir yerinde insanlığa karşı işlenmiş suçlarda zaman aşımı olamaz. Bu konuda komisyonun inisiyatif almasını talep ediyorum. Sizi ziyaret eden bu platformun üyelerinin ortak talebi de buydu.

Bir başka şey daha söyleyeceğim bitireceğim Sayın Başkanım.

Gelirken, gazetelere bakıyorum, Sivas olayları konuşuluyor, o dönemin Sivas Belediye Başkanı Temel Karamollaoğlu “Sivas'ta 37 kişi cayır cayır yanmadı, dumandan öldüler, vicdanen rahatım.” diyor. Bunu bu platformda konuşmayacağız, nerede konuşacağız? Böyle bir anlayış olabilir mi?

BAŞKAN – Sayın Özdemir, bakın, siz hakikaten size verdiğimiz imkânı suiistimal ediyorsunuz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – İktidar, Hükümet, her tarafta sesimizi kısma çalışırken İnsan Hakları Komisyonunda konuşmayacaksak nerede konuşacağız bunu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Efendim, burada bir mesaj verin diye size söz verdik ama yarım saattir konuşuyorsunuz.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Haber olsun diye mi uğraşıyorsunuz?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Haber olsun diye söylemiyorum. Bundan, İnsan Hakları Komisyonu üyesi olarak siz üzüntü duyuyor musunuz duymuyor musunuz?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Diğer söyledikleriniz haber olmayacak, haber olsun diye uğraşıyorsunuz, derdiniz o; sesinizi onun için yükseltiyorsunuz. Biz duyuyoruz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Tepkiniz ne?

BAŞKAN – Sayın Özdemir, mesajınızı alalım.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Bağırmanın işte.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Ben bağırmiyorum, Başkan sözümü kesti diye bağırıyorum.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Fazlasıyla bağırıyorsunuz. Şu anda Genel Kurulda duyuldu neredeyse sesiniz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Bunu komisyonda konuşmayacaksak nerede konuşacağız?

HAMZA DAĞ (İzmir) – Konuşuruz ama gündem bu değil.

BAŞKAN – Konuşuruz Sayın Özdemir. Onu da konuşuruz ama bir mesaj için size söz verdim, siz bütün sorunları burada konuşmaya çalışıyorsunuz. Gündem yapalım, konuşalım bunları.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Efendim, bir başka üyemiz çıktı, insan haklarının evrensel geçmişini anlattı. Biz de Türkiye'nin gündemini anlatmaya çalışıyoruz. Bunun için bu mesajları vereceğiz.

BAŞKAN – Sayın Eryılmaz, buyurun.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

İnsan haklarının tarihsel sürecini elbette ki tartışalım ama Türkiye'de de yaşanan insan hakları ihlalleriyle ilgili olarak bizler burada birtakım görüşmeler ve kendi görüşlerimizi mutlaka paylaşmak zorundayız.

Ben arkadaşlarımıza, özellikle 500 üniversite öğrencisinin cezaevinde terör suçu gibi bir muamele görmesinden derin bir endişe duyduğumu ifade etmek istiyorum. Bunlar en masum demokratik taleplerini dile getirmeye çalışırken Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü'ne muhalefetleyen kalkıp da bunların bir terör suçlusu gibi muamele görmesi ve yaklaşık kimisinin on beş aydır tutuklu kalması elbette ki, bu komisyonun da birinci derecede konusu olmalıdır diye düşünüyorum. Aileler geçen geldi, Mediste bir basın toplantısı yaptılar, kimisi doktor, kimisi avukat, kimisi öğretmen olacak; bunlar bizim umudumuz, geleceğimiz olan insanlar. Biz, bu gençleri bu şekilde heba

etmemeliyiz diye düşünüyorum ve İnsan Hakları Komisyonunun mutlaka bu konuya ciddi bir şekilde eğilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Ayrıca, bu gazetecilerin içeride olmasını, milletvekillerinin içeride olması hususunu da mutlaka burada ciddi bir şekilde irdelenmesi ve sorgulanması gereken konular olarak değerlendiriyorum.

Son olarak, Suriye’den gelen sığınmacıların, en son iki, üç gün önce yol kestiği, birtakım araçlara saldırı yaptığı, hatta saldırıya uğrayanlardan birinin bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi eski Başkan Vekili Murat Sökmenoğlu olduğu... Dün kendisiyle ben telefonla görüştüm, geçmiş olsun dileklerinde bulundum ve kendisinin de çok derin bir endişesi olduğunu ifade etti. Bu yaşanan olayların bir provokasyon olduğunu ve toplumsal huzuru bozacak nitelikte olduğu yönünde görüşleri paylaştı. Ben de o bölgenin milletvekili olduğum için bu hususu sizlerle paylaşmak istedim. Bu olayların çıkış sebebinin değerlendirilmesi için mutlaka bir komisyon oluşturulması gerekir diye düşünüyorum.

Son olarak, gerek ulusal gerek uluslararası basında Suriye’den gelen muhaliflerin Türkiye’de, Altınözü’nde bir kampta silah eğitimi aldıkları, Türk devleti tarafından silah desteği verildiği, korunup kollandığı ve lojistik destek sağlandığı yönünde açıklamaları oldu. Ben, bununla ilgili Sayın Başbakanımızın yanıtlaması istemiyle bir soru önergesi verdim, bunun cevabını almış değilim. Ancak bu çok ciddi bir sorun. Bence bunun da mutlaka sorgulanması gerekiyor çünkü bu muhalif grupların lideri olduğunu söyleyen şahıs gerek ulusal gerek uluslararası basında bunu net olarak ifade ediyor, ayrıca “Bir günde 10 tane subayı öldürdük.” diyor. Yani bunlar geçirilecek, görmezden gelinecek şeyler değildir. Türkiye’nin Ulusal güvenliği açısından da ciddi bir tehlike olarak görüyorum. Bu hususların da mutlaka araştırılması gerekir diye düşünüyorum.

Ayrıca, KCK davası kapsamında gözaltına alınan avukatların da mutlaka durumunun sorgulanması gerekiyor. Sadece savunma görevini yapmaya çalışan bu kadar çok avukatın terörle ilişkilendirilmesinin bence mutlaka sorgulanması gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Eronat...

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; 10 Aralık İnsan Hakları Gününün hepimize hayırlı olmasını diliyorum, herkese kutlu olsun.

Bütün insan hakkı ihlallerini dile getirirken “ama” kelimesini kullanarak yapılan ihlali meşrulaştırma yöntemiinden vazgeçilmesini diliyorum.

Bir arkadaşımız BDP yanlısı KCK tutuklamalarından bahsetti. Ben KCK tutuklamalarının PKK'nın üst yapısı olmasından ve PKK'yı içinde barındırmasından kaynaklandığı düşüncesindeyim. Eğer PKK terör örgütüyse KCK da misliyle terör örgütüdür diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Halaçoğlu.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle 10 Aralık İnsan Hakları Gününü kutluyorum.

Tabii ki, İnsan Hakları Beyannamesi Avrupa'da insan hakları ihlalinin dolayısıyla neşredilmiş bir beyanname ancak bugün İnsan Hakları Beyannamesi'ni neşredenlerin -yine aynı şekilde özellikle medeni gördüğümüz Avrupa'da- ihlallerine tanık oluyoruz. Özellikle Almanya'da vatandaşlarımızın öldürülmesi, baskı altına alınması ve ikinci sınıf vatandaş olarak görülmesi bunun bir örneğidir. Ancak şurası muhakkaktır ki, bir ülkede ekonomik sıkıntılar varsa ve bu ekonomik sıkıntılar büyük düzeye ulaşmışsa muhakkak ki, o ülkede ırkçılığa varan bir milliyetçiliğin hortladığını görebilirsiniz ve bunun örnekleri de Avrupa'da yaşanmaktadır çünkü Avrupa Birliği şu sıralarda ekonomik olarak büyük sıkıntılar içerisinde.

Tabii ki, bir hukuk devletinde şeffaflık gerekir. Şeffaflık olmadığı takdirde, ortaya çıkacak birtakım olaylar farklı şekilde değerlendirilir ve her zaman kafalar karışık hâlde kalır.

Türkiye'de bazı kelimelerin veya ifadelerin, sıfatların tanımı doğru olarak yapılmamaktadır veya bunlar göz önüne alınmamaktadır. Mesela, terör ne demektir? Terör ile demokrasi hangi ölçüde uyuyacaktır? Bunların çok iyi değerlendirmesini yapmak mecburiyetindeyiz. Terör, başka bir insanı - kim olursa olsun- hukuk dışına çıkararak baskı altına almak, öldürmek ve onun yaşam hakkını ihlal etmektir. Bunu ihlal eden kişilerin hepsine, eğer sözlükleri açarsanız görürsünüz, terörist ve terör denir.

Türkiye'de pek çok konu konuşuluyor. Milletvekillerinden bazıları tutuklu, insanların bazıları haksız yere içeride yatıyor ve üç dört senedir mahkeme karşısına çıkmayan kişiler var. Bütün bunları göz önüne aldığımızda, temelde, mesela Türkiye Cumhuriyetinde neyin ne şekilde hareket ettiğine, hareket edildiğine bakmak lazım. Bir insan tutuklanabilir, evet, ama tutuklanırken bununla ilgili birtakım delillerin ortaya çıkmış olması gerekir ki tutuklansın, yani delil olmadan insanlar tutuklanmaz. Bu, insan haklarını ihlaldir.

İkincisi, tutuklanan kişi mahkûm edilmeden önce muhakkak ki savunma hakkına sahiptir, savunma hakkı tanınmak zorundadır. Bu, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin de 11'inci maddesinde yer alır, hiç kimse sorgulanmadan ve kendisini savunma hakkı tanınmadan mahkûm edilemez der, yargılamaz der ve yargılanmadan da mahkûm edilemez der.

Biz, Türkiye’de insanların üç senedir, dört senedir, hatta on seneye kadar da uzayan durumlar vardır, gözaltında tutulduğunu, hapisanelerde tutulduğunu ve bir türlü mahkemelerin sonuca ulaşamadığını görüyoruz. Bu, aslında şunu gösteriyor Türkiye’de: Demek ki, Türkiye’de gerçekten mahkemelerle ilgili, hukukla ilgili bir sorun var. Öyleyse, bu sorunu nasıl aşacağız?

Bakın, İngiltere’de jüri sistemi vardır, Amerika’da jüri sistemi vardır. Fransa çok daha farklıdır, dava açılması için önceden deliller toplanır ve kişiler hakkında dava açılabilmesine dair savcı karar verdikten sonra dava açılır. Türkiye’de aksi; önce insan tutuklanıyor sonra delil araştırması yapılıyor. Bunlar bir büyük sıkıntı meydana getiriyor.

İkinci olarak, mahkemeler... Mahkemelere insanlar, hiç kimse güvenmiyor. Zaten güveniyor olsalar Yargıtaya bu kadar dosya gitmez veya her mahkeme sonrasındaki davalar Yargıtaya taşınmaz. Öyleyse, mahkemelerde bir sorunumuz var. Öyleyse ne yapabiliriz? Mahkemelerle ilgili düzenlemeyi nasıl yapmamız lazım? Bunların hepsi tabii ki, bir ülkede insan haklarını ihlale varan sonuçları ortaya koymaktadır.

Mesela, şöyle bir şey yapılabilir: Mahkemelerde gözlemci sıfatıyla... Ki Osmanlılarda bu şahudül hâldir yani mahkemenin şahitleridir, mahkemenin doğru işleyip işlemediğinin şahitleri vardır. Ama bugün tek kişinin iradesine bıraktığınız bir dava, muhakkak ki daha üst mahkemeye taşınmaktadır. Öyleyse, bir sorun vardır ve bunun düzeltilmesi gerekir.

BAŞKAN – Hocam, toparlayabilir mi siniz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Toparlıyorum.

Dolayısıyla, Türkiye’de bugün gerçekten insan hakları ihlalleri yaşanmaktadır. En azından, mahkeme etmek veya hukuka dayanmak suretiyle bir insan hakları ihlali gözlerimizin önündedir.

Şöyle düşünelim: Bir terör örgütü yani Abdullah Öcalan aday olsaydı, aday gösterilseydi ve seçilseydi ne yapacaktınız?

Bakın, dolayısıyla, biz önceden bu konuların tespitini tam yapmak zorundayız ama tutup da birtakım insanları da içeri alıp... Yani, suçlulukları tespit edilen insanların tabii ki bir şekilde seçilmesi mümkün değil ama gösterilebilirdi, gösterilseydi ne olacaktı? Mahkûm edilmişti. Ama hiç mahkûm edilmemiş, herhangi bir suç isnadı doğrudan yapılmamış insanların önce mahkemeye alınıp ondan sonra delil aramaya kalkışılması ve aradan bir seneden fazla zaman geçmesine rağmen, hâlâ mahkemelerinin yapılmamış olması, delillerin hazırlanmamış olması gerçekten insan haklarını ihlaldir.

Diğer taraftan, başka bir konuya daha değinmek istiyorum. Bu da ekolojik denge ve hava kirliliği. Bakın, bu konuya hiç kimse değinmiyor. Aslında en büyük insan hakları ihlallerinin başında bu gelmektedir.

BAŞKAN – Bir dosya açtık Hocam.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Dosya açıldığını biliyorum. Hayır, bizimle ilgili söylemiyorum, genel anlamda İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi çerçevesinde söylüyorum. Yani insanların yaşam hakkı muhakkak ki başkasının yaşam hakkıyla sınırlıdır, başkalarının hakkını ihlale kadardır. Onun ötesinde bir demokrasi düşünmeniz de mümkün değildir ama bunu yönetecek olan devlet o sınırları çok iyi belirlemek, o sınırların dışına kendisi de aşmamak zorundadır. Bugün bu konuda inşallah bundan sonra İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve insan haklarına da uygun olarak bir şekilde daha düzenli hâle getirilebilir.

Başkalarına zarar vermeyen gösterilerin tabii olarak karşılanması gerekir yani öğrenciler, çıkıp kendi başlarına birtakım şeyler yapıyorsa, protesto gösterileri yapıyorsa bunların gözetimine alınıp, tutuklanıp, içeride üç ay kalması, bir sene kalması gerçekten kabul edilmez bir şey. Demokratik hak, normal olarak kimseye zarar vermemek kaydıyla kendi isteklerini ifade edebilme hürriyetidir.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Şener son konuşmacımız, toparlayarak gidersek...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü' nü ben de kutluyorum.

Eğer bir devlette hak arama yolları açıksa ve tutuklanan insanlarla ilgili, tutuklanan, gözetimine alınan öğrencilerle ilgili insanlar konuşabiliyor, hak arayabiliyorsa ve bu tutukluluk meri hukuktan, kanundan kaynaklıysa, insan hakları ihlali adı altında değerlendirilemez. Bunu sorgulayabiliriz, o ayrı bir şeydir, ama biz, çok yakın tarihte 27 Mayısları, 12 Eylülüleri, 28 Şubatları yaşadık. Toplu hâlde hâkimlerin, savcılarının, yüksek yargı organındaki insanların, brifingler verilerek nasıl karar alacaklarının öğretildiği zamanları çok kısa zamanda yaşadık. Bu zamanlarda...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – O zaman kötüydü, bugün daha kötü.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Çok özür dilerim, ben size hiçbir şey söylemedim.

BAŞKAN – Evet, devam edin.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Dolayısıyla, hak arama yolları açıksa, hukuk karşısında insanların haklarını arayabilme imkânı var ise, bundan daha derin olan, gerçekten yakın tarihimizin kara lekesi olarak adlandırabileceğimiz ihtilaller ve müdahaleler üzerinde kafa yormak lazım. Çok zaman geçmedi, biz 28 Şubatı yaşayalım.

Onun için, şu anda hak arama yolları açıktır, herkes için açıktır. Bunların dile getirilmesi gerçekten önemlidir. Biz gözetiminde ölenlerin, gözetiminde öldürülenlerin, o süreçlerde, ihtilal süreçlerinde neler olduğunu henüz daha bilmiyoruz. Dolayısıyla, umarız insan hakları tam anlamıyla ülkemizde de icra edilir, yaşanır, daha iyiye, daha güzele doğru bir mesafe alırız diye umut ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Üyelerimizin beyanlarını aldık. Biz de inşallah, bir daha, hem ülkemizde hem de dünyada hiçbir insan hakkı ihlali olmaması dileğiyle, tekrar 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü'nü tebrik ediyoruz, kutluyoruz ve değerli basın mensuplarımıza teşekkür ediyoruz.

Arkadaşlar, bu arada Meclisimizde bir yasa çalışması var, bu yasa onaylarsa Komisyonumuz ihtisas komisyonu özelliğini kazanacak.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – İhtisas komisyonlarının bir yaptırım gücü var mı?

BAŞKAN – Şimdi şöyle söyleyeyim Hocam. Nasıl Adalet Komisyonuna sevk edilen bir kanunu kendisi görüşebiliyorsa, bize sevk edilecek bir kanunu baştan aşağı görüşeceğiz ve değişiklik arzu ederseniz, karar verirsiniz değişiklik yapacağız ve bu kanun ondan sonra Genel Kurula sevk edilecek, bu hüviyeti kazanıyor yani Komisyonumuz. Yani bence çok önemli bir aşamadır.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Ben arzu ediyordum ki bu Komisyon birtakım yaptırım gücüne de sahip olsun.

BAŞKAN – O biraz daha İç Tüzük meselesiyle alakalı da bir konu Hocam. Yani Meclisin bu tür komisyonlarının vermiş olduğu kararların nasıl tatbik edileceği, nasıl takip edileceği biraz İç Tüzük meselesi. Bu konuşuluyor, bir İç Tüzük hazırlığı yapılmıştı bütün partilerin uzlaşısıyla, şu anda bekliyor, belki ileriki günlerde bu çıkarsa, hem araştırma komisyonlarımız hem soruşturma komisyonlarımız hem de bu tür denetim komisyonlarının raporlarının takibini sisteme bağlayan bir düzenleme var, o çıkarsa zaten biz ondan istifade edeceğiz, pek de ondan sonra sorun kalmayacak gibi gözüküyor.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Mesela bu ekolojik denge, hava kirliliği gibi meseleler, doğrudan insanları ilgilendiriyor.

BAŞKAN – Çok haklısınız.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Yani diyelim ki orada bir yaptırım gücümüz olmuş olsaydı, denetimlerde, denetlemelerde bu konularda şey yapabilirdik, engel olma ihtimalimiz daha yüksek olurdu.

BAŞKAN – Anladım, ama bizim şöyle gene, şu andaki yasamıza göre de biz suç duyurusunda bulunabiliyoruz, bunlarla ilgili süreçleri takip edebiliyoruz. Yani aslında Meclis komisyonlarının içerisinde en fazla yetkiye sahip olan Komisyonuz gene bu şartlarda dahi olsa, ama bu yetkinin güçlendirilmesinden yanayım ben de tabii.

Evet, arkadaşlar, şimdi gündemimizin 2'nci maddesine geçiyoruz.

Alt komisyon çalışmalarının değerlendirilmesi.

Ben ilk sözü, Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevlerinin İncelenmesi Alt Komisyonu Başkanı Sayın Murat Yıldırım'a veriyorum.

Sayın Yıldırım, buyurun.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; ben de hepinizi saygı, sevgi, hürmetle selamlıyorum.

Tabii, biraz önceki konuşmalarda katılmadığımız birçok konu var.

Sayın Tanrıkulu'nun bu cezaevleriyle ilgili kötü muamele ve işkence yönünde, sanki biraz da çok detaylı incelemediğine kanaat getirdim, çünkü biz geçen dönemde alt komisyon olarak, hem Cumhuriyet Halk Partisindeki hem Milliyetçi Hareket Partisindeki arkadaşlarla birlikte 20'ye yakın cezaevini inceledik.

Engin Ceber olayı vardı, orada darp edilerek öldürülmüş ve bu da devlet de özür dilemiştir, ama diğer tarafta gezdiğimiz bütün cezaevlerinde şunu gördük ki kötü muamelenin, işkencenin olmadığı komisyon olarak tespit edildi, ama bu geçmiş dönemlerde, 2002 dönemlerinden önce, Avrupa insan haklarında olsun, Avrupa komisyonlarında olsun, Türkiye'yi incelemek suretiyle birçok konuda rapor vermişlerdir.

Yalnız 2009 yılında Konya'yla ilgili bir rapor geliyor, Konya'da işkence yapıldığına dair. Geçen hafta da biz yine komisyon olarak Konya'ya gittik, böyle bir işkencenin olmadığını da komisyon olarak tespit ettik. Yani birilerinin söylemlerini getirip de burada Türkiye'nin üzerinde işkencelerin olduğunu, kötü muamelelerin olduğunu söylemenin doğru olduğu kanaatinde değilim.

Diyarbakır Cezaevini incelediğimizde, orada hem terör örgütleri olsun hem Hizbullah terör örgütü hem PKK terör örgütü hem diğer konularda ve gerçekten, o zaman Malik Bey de oradaydı, bilfiil ve hatta orada "Parmaksız Zeki" adıyla Şemdin Sakık'ın söylemlerini de dinledik ve gerçekten Diyarbakır Cezaevinde geçmiş dönemlerde yaşanan olayların hiçbirinin olmadığını bu dönemde tespit ettik.

Biz Batman Cezaevine gittiğimizde de, orada, Batman'da da çok dikkat çekici konuları orada tespit etmiş bulduk. Hizbullah terör örgütüne gittiğimizde jandarmaya övgüler yağdırdığını, polise sitem ettiğini, ama terör örgütüne gittiğimizde de jandarmaya sitem ettiklerini, hatta ciddi manada tehditvari konuştuklarını, polise biraz şey olduklarını gördük, ama bu dönemde de ne hikmetse her ikisi de karşılıklı yine durumlar ortaya çıkmaktadır.

Yani bu şunu gösteriyor: Orada Hizbullah terör örgütü de, PKK terör örgütü de, diğer terör örgütlerinin birçokları da bugünkü Ergenekon'la irtibatlı olduğu söyleniyor ve hatta Şemdin Sakık'ın burada Ergenekon'un batı ayağı şu anda hukukun elinde, ama doğu ayağı, buradaki eğer tespit edilirse ve bu tespit neticesinde de bu doğu ayağı da Ergenekon'un terör örgütüyle birlikte değerlendirilirse Türkiye'nin bu terör belasından kurtulacağını kendisi ifade etmiştir. Hatta orada Yalçın Küçük'ün bizzat gelip Abdullah Öcalan'ın kendisinin de bulunduğu bir ortamda eğitim verdiğini söylemiştir. Yani bunlar tespit edildi.

Elbette bazı ferdî olaylar, onur kırıcı tutum, davranışlar olabilir, ama böyle bilerek yapılan, son dönemlerde, işte, Türkiye'nin cezaevlerinde kötü muamelenin, onur kırıcı davranışların ve işkencenin olduğunu zannetmiyorum ve yine bu tespitlerle mümkündür.

Elbette gelen şikâyetler var, bu şikâyetleri de biz değerlendiriyoruz. Sayın Kürkcü de bir önerge göndermiş Komisyonumuza, onu da bakıp incelediğimiz zaman, tespit ettiğimiz birçok konuların üzerine gidilerek, hatta komisyon olarak cezaevlerinde sıradan koşullara girmek suretiyle bu tespitler dinlenilmektedir. Var mıdır hatta? Vardır. Ama önleyici tedbirler açısından bu komisyonumuzun bu cezaevlerini incelemesini çok önemişyorum ve arkadaşlarla da aynı kanaatte olduğumuzu belirttik. Ama şu bir gerçektir ki fazla tutuklular var, yani cezaevlerinde yoğunluk fazla, cezaevlerindeki şu anda en büyük sıkıntı da kapasitenin üzerinde tutuklu ve hükümlülerin bulunmasıdır, bu da hukuki düzenlemedir, bunu da yapması gereken tabii ki Meclisin çıkartacağı kanunlardır, hep birlikte eğer bunu yaptığımız takdirde bu problemin önüne geçeceğimizi düşünüyorum.

Diğer tarafta, yeni, bu dönemde kurulan alt komisyonumuz 13 Ekim 2011 tarihinde, üçüncü toplantıda bir karar alındı, bu kararda alt komisyon kuruldu. Sincan Cezaevi, Konya Cezaevi, Gaziantep ve bir de Kıbrıs'taki bir cezaevini incelemek üzere karar alındı. İlk etapta biz Sincan Cezaevini ziyaret ettik, oradaki görüşmelerimiz yapıldı.

Tabii iddialar var, bu iddialar da orada fiziki darp olduğu yönünde ve koşušta yapılan incelemede, daha önce bir dar koşuştan birinin tahliye edildiği, onun yerine mutfak olarak kullanılması gerektiği, tabii idareye dilekçe verilmeden bu mutfağı buradaki hükümlüler kullanmaya başlamışlar. Daha sonra idareye bildirilmiş. İdare gelip buranın kullanılabilceği yönünde söylemleri olmuş, ama orada alınan bilgi, karşılıklı, hem hükümlülerle hem oradaki personelin ciddi manada birbirine karşı tavır koydukları, ancak 30' a yakın personelin saldırdığı yönünde iddialar var. Gözümün önüne getirdiğim zaman, 30 kişinin oraya girmesi mümkün değil. Bu tarafta 4 kişi, öbür tarafta 30 kişi. Ha, bu olsa olsa, 30 da değil, bir kişi de eğer darpsa veya karşılıklı birbirlerini tacizse bu da doğru değildir. Bizim gerekli ikazlarımız yapıldı orada, fakat personelin de kendilerine darp edildiği yönündeki, getirip de personel gösterdiklerinde rapor aldığı yönünde bilgilere sahip olduk. Tabii, burada fiziki şartlar iyileştirildiği takdirde, ben inanıyorum ki bu problemlerin de olmayacağı yönündedir. Ancak şu da bir gerçek, yani oradaki mahkûmlarımız da çok böyle masum da değiller, yani o açıdan da bakmak lazım. Adamlar -ben geriye çekildim- dedi ki "Bu mahkûmlar, işte, kiliseye, camiye bomba atacak insanlardı." Baktığınız zaman burada biraz da personeli de kışkırtıcı tavır ve davranışlarda olduğu da gözlemleniyor, ama personelin de bu kışkırtıcı tavır ve davranışlar da olsa, burada eğitilmiş personel olsa bunu yapmayacağı kanaatini taşıyorum.

Biz, geçmiş dönemlerde, tedbirler açısından personelin eğitimli olması, personelin yüksekokul mezunu olması, yani geçmişteki ilkokul mezunlarının bakış açısıyla yüksekokul mezunlarının bakış açısının farklı olacağı, teknik açıdan bunun eğer varsa ihlallerin önleneyeceği yönünde raporumuza eklemiştik. Bu, tabii gördüğümüzdür, ön incelemedir, daha rapor hazırlanmamıştır, bu raporu bütün arkadaşlarımızla görüşükten sonra alt komisyon olarak hazırlayıp Komisyonumuza sunacağız.

Konya'da da yaptığımız inceleme, buradaki şikâyetlerin tamamen kapasitenin fazla olması. Burayı incelediğimiz zaman 700 kişilik kapasitenin olmasına rağmen, 1.081 kişinin kaldığı yönünde. Yani burada bunlar da terör örgütü suçluları değil, yani sizin bahsettiğiniz öğrenci suçluları da değil, yani siyasi suçlular da değil, nasıl ifade ediyorsa bunlar değil, bunlar adli olan suçlular, adi suçlu, ama bunların oraya girmesi bile bir yoğunluk teşkil ediyor. Nedir? Uyuşturucu. Nedir? Katil. Nedir? Hırsız. Veyahut da başka suçla iddia edilen insanlar.

Şimdi, burada alıp koyduğun zaman, hijyenik olarak, giriyorsunuz, bakıyorsunuz, odanın birisi tertipli düzenli, diğer odaya bakıyorsunuz, adamın tertibi yok, düzeni yok, uyuşturucu şeyinden, yani mezberelik hâlini alıyor.

Tabii, orada idarenin yapması gereken, burası ıslah evleri, cezaevleri, ama bir yerde de topluma kazandırılması gereken yerlerdir. Yapılan var mı? Var.

Bugün gittiğimizde de sosyal faaliyetlerin olduğu, sportif faaliyetlerin olduğu, elişlerinin yapıldığı yerler de var, ama tabii ki biz şunu yapmak zorundayız: Keşke bütün cezaevlerimizde insanca yaşam şartlarının oluşması gerekir, ama Türkiye'nin şartlarını da hepimiz görüyoruz.

Burada, ön olarak, benim burada gördüğüm yoğunluk fazlalığı ve hijyenik olmayan şartların olduğunu gördüm, ama diğer koşullarda da bunun olmadığını da gözlemledik. Yani Avrupa İnsan Haklarının oradaki incelemelerinde baktığınızda da, yani Türkiye'de bütün cezaevlerini geziyorlar, Konya'yla ilgili kötü muamele olduğu yönünde rapora geçiyorlar. Ee, bu da şunu gösteriyor ki gerçekten onlar da baktığı zaman, artık Türkiye'de eskisi gibi kötü muamelenin olmadığını, ciddi manada yani bilinçli olarak işkence veyahut da onur kırıcı muamelenin olmadığını da tespit etmiş bulunuyoruz diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, Murat Beye teşekkür ediyoruz.

Malik Bey, değerlendirmeniz var galiba.

Evet, buyurun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Şimdi, kameralar da olmadığına göre daha rahat herhâlde konuşuruz diye düşünüyorum. Bir kere, öncelikle şu alınganlığı üstünüzden atmanız lazım Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Alınganlık değil Malik Bey, bak, her şeyin bir raconu vardır.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, bakın, bir şey arz etmek istiyorum, bir izniniz olursa, beni bir lütfen dinleyin.

Şimdi, biz İnsan Hakları Komisyonuyuz. Başkaca komisyonları bilmem, ben başka komisyonlarda görev almadım. Örneğin ekonomiyle ilgili, yani KİT Komisyonu ile ilgili değerlendirme yapılır, bu değerlendirmeyi zaten vatandaş günlük yaşamında görüyordur, enflasyon şu mu, bu mu, hayat pahalı mı ucuz mu? Bunu sokaktaki her insan günlük yaşamında görüyor, ama biz İnsan Hakları Komisyonuyuz. Özellikle cezaevleri konuşulduğu zaman, cezaevleri kapalı bir kutu, toplum görmüyor, milletvekilleri olarak ancak bizim gidip görme şansımız var ve orada yaşanan bir insan hakkı ihlali varsa, bunu -iktidarın hoşuna gider ya da gitmez, ilgili kurumların hoşuna gider ya da gitmez- en sert şekilde bizim eleştirmemiz gerekiyor. Bu konuda iktidar yıpranacak mı, bakanın zoruna gider mi kaygısını İnsan Hakları Komisyonunun taşımaması gerekiyor, üyelerinin taşımaması lazım.

BAŞKAN – Malik Bey, buna cevap vereyim.

Bakın, gündeme baktığımızda, bizim gündemimizde ne kameralara açık bir toplantımız vardı ne de buna ilişkin bir husus vardı, ama ben, sırf bugüne mahsus olarak hem kameraları çıkarmadım hem de bu Dünya İnsan Hakları Günü'ne mahsus olmak üzere birkaç kelime mesaj alınsın dedim. Burada bütün Türkiye'de yaşanan insan hakları sorunlarını konuşmaya kalkarsak, ne gündeme geçebiliriz dedim, ne de diğer arkadaşlarımıza sıra gelir.

Şimdi, elbette gündeme gelmeyen, sabaha kadar konuşabiliriz. Bakın, şu anda cezaevleri konusuna mı geldik, buyurun konuşun, onu demek istiyorum. Yoksa, burada 3-5 dakikalık mesajdır vereceğimiz şey. Herkesin konuşacağı şeyler var. Ben de alsam sazı elime, şu anda, sabaha karşı hangi iyileştirmeler olduğu konusunu söyleyebilirim, yargıdaki iyileşmeleri anlatabilirim, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru olduğunu söylerim, hepsini anlatabilirim bunların, ama bunlara gerek yok, çünkü günün mana ve önemini belirten birkaç cümle almak istedim sizden, siz de başka yerlere çıktınız, sıkıntı bundan doğdu, yoksa...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın Başkanım, yani tabii çok teşekkür ediyorum, lütfettiniz, en azından belki bir ilk uyguluyorsunuz, kameraların karşısında konuşma fırsatı veriyorsunuz. Zaten gerçekten başka alanlarda konuşma, kendimizi ifade etme alanımız kalmadı. Ne Mecliste var çok şükür ne basında var...

BAŞKAN – Yok canım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Samimi söylüyorum, yok işte. Susturulmuş bir basın.

Şimdi, Murat Bey, neyse...

BAŞKAN – Devam edelim gündemimize, devam edelim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Şimdi, samimiyetle, biz İnsan Hakları Komisyonuyuz. Bu ülkede tutukluluğun artık cezaya dönüştüğünü Sayın Cumhurbaşkanı söylüyor, Sayın Bülent Arınç söylüyor, yani Avrupa Konseyinden bu konuda en sert eleştiriler geliyor, kalmadı çok şükür, konuşacak üniversiteler kalmadığı için üniversiteler bu konuda ne yazık ki konuşmıyor. Tırnak içerisinde de Meclis Başkanı bir sitemde bulunuyor üniversitelere “Anayasa konusunda görüşlerini sorduk, üniversitelerden hiçbir cevap gelmedi.” diyor. Allah’a çok şükür konuşacak üniversite bırakmadınız ki, konuşanın kellesini kesiyorsunuz. Hangi üniversite, hangi sivil toplum örgütü çıkıp da görüş beyan edecek cesaretle, babayiğitlikte kalmış vaziyette.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Yapmayın!

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Şimdi, Sayın Başkan, eğer samimi bizde mi bir fobi oluştu, bu korkuyu, bu baskıyı gerçekten siz göremiyor musunuz?

Şimdi, Murat Beyle biz geçen yıl da gittik, bu dönem de cezaevlerine gideceğiz inşallah, bu konuda gerçi alt komisyon biraz tembel çalışıyor, onu söyleyeyim.

Sayın Başkan, bakın, gerçekten Allah hiç kimseyi cezaevine düşürmesin. Bir gün her birimizin yolu oraya düşebilir, yakınlarımızın yolu oraya düşebilir. “Cezaevinde kapasite fazla.” deyip tek kelimeyle geçiştirirsek, orada gördüklerimizi inkâr etmiş gibi oluruz, ben böyle bir vicdani sorumlulukla bunları söylemek istiyorum. Yani gittiğimiz cezaevinde insanlar 20 kişilik koğuşta 80 kişi kalıyor.

Arkadaşlar...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – 80 değil, 2 katı kalıyor!

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Erzurum’daki...

Murat Bey, raporumuzda var. Van M tipi cezaevinde kaç kişi kalıyordu? 1.075 kişi kalıyordu. 20 kişilik koğuşta 80 kişinin kaldığını hep birlikte gördük. Yer yatağında yatıyor bu insanlar. Yani akşam betona yatak seriyorlar -birlikte gördük- aynı yatağı topluyor, bu sefer yere koydukları yer sofralarında yemek yiyorlar. Ayıp, günahdır ya! Cezaevlerinin durumu gerçekten ağır. Belki geçmişte olduğu gibi sistematik bir işkence yok ama, kötü muamele var, gittiğimiz her cezaevinde yönetime göre değişen farklı cezaevleri yönetimleri var. Yani insan hakları ihlali, kötü muamele, işkence, illa geçmişte olduğu gibi Filistin askısıyla olmaz ki. Adamın demokratik talebini, hakkını yerine getiremiyorsan, bu bir insan hakkı ihlalidir. Zamanında, haftada bir gün sıcak su veremiyorsan, bundan daha kötü bir insan hakkı ihlali olamaz. Kapısı, penceresi kırık yerde insanlar, gittik, beraber gördük, Erzurum’daki H tipi Cezaevinde. Sayın Murat Bey, cezaevinin pencereleri yoktu, naylonlarla insanlar kapatmıştı, yanlış söylüyorsam düzelt beni. Naylon brandalar çekilmişti. Bir cezaevi hatırlıyorum, İzmir Cezaevinde, ranzalar yan yana dizilmiş vaziyette, üçlü ranzalarda balık istifi

insanlar yatıyor kardeşim ya! Bu, bu toplumun kanayan yarası değil mi yani? Bunu konuşmayacak mıyız?

BAŞKAN – Konuşacağız tabii.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Her şey güllük gülistanlık dersek gördüklerimizi inkâr etmiş oluruz.

BAŞKAN – Onlarda haklısınız Malik Bey, bunlara bir şey demiyoruz ki zaten.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Şimdi, cezaevlerinde ağır hastalar var, beni ilgilendirmiyor, PKK'lı, KCK'lı, Ergenekon'dan, kim olursa olsun. Akşamın saat beşinden sonra o kapılar o insanların üstüne kapatıldığında, kalp hastası olanlar var, kanser hastası olanlar var. Konuşuyoruz, Hükûmet iyi kötü bir girişimde bulunuyor, geçen yıldan bu tarafa Sağlık Bakanıyla bir sözleşme yapıldı cezaevlerinde, ama hâlâ cezaevlerinde doktor yoktur. Yani göstermelik revirler var, göstermelik muayene odaları var, ama oradaki insanların yaşamı, hayatı Allah'a kalmış vaziyette. Bu konuların düzeltilmesi gerekiyor. Yani bunların hepsini yok sayacağız, güllük gülistanlık, eskiye göre işkence yok, kötü muamele yok deyip geçerse, gerçekten gördüklerimizi inkâr etmiş oluruz, kendimizi...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Çok iyileştirilen yerler de var...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Efendim, iyileştirilenler, elbette ki iyileştirilecek, ben onun aksini söylemiyorum.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Bakırköy kadın koğuşunu söyle...

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Murat Bey, yani iyi olan cezaevleri olabilir.

Bak, mesela Sayın Başkanım, her vesileyle söyledim, F tipi cezaevleri konusunda, özellikle PKK terör örgütü üyeleri çok hak edilmedik bir biçimde kötü bir kampanya yaptılar. Gördüğüm cezaevlerinde, fiziki koşullar anlamında söylüyorum, F tipi cezaevlerinden daha iyi cezaevi yoktur.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Aynen öyle, en iyisi onlar.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Anadolu'da, İstanbul'da, Ankara'da gittiğimiz diğer cezaevleri gerçekten yaşanılmaz bir boyutta, burada sağlık sorunları var, burada zaman zaman yöneticilerin keyfî uygulamalarından kaynaklanan kötü muameleler var.

Bugün yine gördük, zannediyorum Diyarbakır Cezaevinde terör örgütü suçluları aranırken üst aramalarının yapıldığı söyleniyor. Geçen dönem komisyonda dile getirdik, Metris Cezaevinin girişinde -özür dileyerek söylüyorum, ama söylemek zorundayım- kış aramasına varıncaya kadar aramaların yapıldığı raporlarımızda tespit edildi. Var bunlar, bu iddialar. Yani biz komisyon olarak bunları dile getirmeyeceksek kim getirecek kardeşim? İktidar alınacaksa, bu iktidarı eleştirmek gibi algılanacaksa, bu konudaki hassasiyetinizden lütfen vazgeçin yani.

BAŞKAN – Alınmıyoruz Sayın Özdemir, ama bunları zamanında ve zemininde söylemek lazım.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Niye?

Basının önünde söylemek suçsa, bırakın o suçu söyleyelim ya! Yani şöyle bir iddianame sizin vicdanınızı kanatmıyor mu arkadaşlar ya? On beş, yirmi yıla mahkûm edilmek istenen çocuklar var. O kız çocukları her birimizin çocuğu olabilir Sayın Başkanım, ben gittiğim zaman böyle bakıyorum. Daha önce gittik Diyarbakır Cezaevinde, Trabzon Üniversitesinden tutuklu çocuklar var, bunlar PKK'lı falan da değil ya! Ya polisin bir fotoğrafına takılmış, ya broşür dağıtırken, bildiri dağıtırken yakalanmış, savcı efendi almış kalemi eline, terör örgütüne yardım ve yataklık yapmaktan başlamış. Gir içeri, Allah kerim, ne zaman kurtulacaksın, ne zaman hâkim karşısına çıkacaksın, ne zaman suçsuzluğunu ispat edeceksin? Böyle bir anlayış olabilir mi ya! Bunu bu komisyon üyeleri olarak dile getirmeyecek miyiz? Raporlarımızda söylemeyecek miyiz? İktidar bundan ders çıkarmak durumunda değil mi arkadaşlar ya?

O nedenle cezaevlerinde söylenecek çok şey var. Şu iddianame bence gerçekten hukuk ayıbıdır. On sekiz, yirmi yıl ceza alsın dediğiniz öğrencilerin elinde yakaladığınız şey broşür, pankart, plastik bayrak. Ayıptır, böyle bir şey olamaz ya! Bunun adı demokrasi olamaz, bunun adı hukuk olamaz, bunun adı ileri hukuk olamaz, ileri demokrasi olamaz. Bunu söylerken “Muhalefet, ee, çamur atacak, ne yapsın canım.” mantığıyla bakmayın. Hiç olmazsa İnsan Hakları Komisyonu üyeleri olarak sizler bakmayın ya!

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Hayır, biz zaten söylüyoruz bunu, bu yargının işi diyoruz, bunu getirip Mecliste bana söylersen...

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Sayın milletvekilimizle birlikte gittik Sayın Başkan, biraz önce söyledim, bu 4 öğrenci kalıyor. Gerçekten zayıf, çelimsiz öğrenciler. Bir tanesi PKK'dan tutuklu deniyor, bir tanesi işte, Hopa'dan gelmiş çocuklar. Normalde cezaevi yönetimi suçunu biliyor, haksızlığını “Bunların bu koşušta kalmamaları gerekiyor.” diyor. Cezaevinde sıkışıklıktan dolayı, tek kişilerin, müebbet hapse mahkûm olan tutukluların kalması gereken tek kişilik odalara koymuşlar. Sonra o odalardan bir tanesi boşalmış. Öğrenciler diyor ki: “Ya, bizim hukuken burada, bu koşušta kalmamamız lazım.” Cezaevi yönetimi de bunu kabul ediyor. Boşalmış bir odayı mutfak olarak kullanabilir miyiz talepleri var. Ya Allah'tan kork, Murat Bey, gittik orada gördük, o 4 kız öğrenci orada kaç tane gardiyanı dövebilir ya? Olabilir mi böyle bir şey ya? Ayıptır ya!

MURAT YILDIRIM (Çorum) – 30 kişi bir koridora sığar mı peki,?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Ee, peki, o 4 tane öğrenci o gardiyanları dövebilecek durumdalar mı? Fiziki güçleri var mı bunların ya?

MURAT YILDIRIM (Çorum) – 30 kişinin oraya girecek durumu var mı?

ALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Efendim, 30 kişi değil 9 kişi, sonuçta bu öğrencileri orada dövmüşler evire çevire. Bunu da gittik gördük orada yani.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Hem hücre diye tabir ediyorsun, dar koridorda 30 kişi saldırdı diyorsun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Bu mantıkla İnsan Hakları Komisyonu üyeliği olmaz, bu komisyon faydalı bir şey yapmaz, söyleyeyim size yani!

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Öbürünün hakkını korurken personelin hakkını da ortaya koyacaksın, makul olacaksın!

BAŞKAN – Karşılıklı konuşmayalım Murat Bey.

Karşılıklı konuşmayalım ve toparlayarak gidelim, çalışmalara devam ediyoruz.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Başkanım, çok fazla vaktinizi almak istemiyorum ama şunu söyleyeyim, yani dört yıldan bu tarafa cezaevlerine gidip gelen bir insan olarak söylüyorum, gerçekten cezaevlerinin koşulları geçmişle kıyasladığımız zaman, fiziki koşulları iyileştirilmiş olsa bile keyfilik var, hak ihlalleri var, tutuklunun sıfatı ne olursa var, var oğlu var.

Bir şey daha, geçen komisyonda ısrarla söyledik Sayın Başkanım. Yani şimdi bunu söylediğim zaman bir kısım arkadaşımız daha da hoplayacaklar. Yani oradaki kız öğrencileri konuşurken bunu dinleyemeyen arkadaşlarımız...

Ya ne olur, herkesten rica ediyorum, katılırsınız ya da katılmazsınız, şu Silivri'de görülen davayı, bir kere, bir milletvekili olarak gidip bir dinleyin ne olur ya! Siz bu ülkenin milletvekilleri siziz ya! Orada gerçekten adalet, hukuk var mı, yok mu, bir bakın. Savunma hakları oradaki insanların elinden alınıyor mu, alınmıyor mu, bakın buna ne olur ya! Ya oradaki sanıkları, düşüncelerini beğenirsiniz ya da beğenmezsiniz, ama hukuk hepimize lazım. Çok iddia ediyorum Sayın Başkan, orada hukuk yok, orada aslında mahkemeler tutukluları yargılamıyor, orada tutuklular aslında Türkiye'deki adaletsizliği yargılıyorlar, bunu zaman zaman bastırılmış gazetelere rağmen, zaman zaman kamuoyunda dinliyoruz. Bir kere gidin, bir dinleyin ya! Gidelim.

Alt komisyonu geçen sefer bir kere götürdüm bu Silivri Cezaevindeki davayı izlemeye, ikinci defa gidemedik.

Söylenecek çok söz var, ama cezaevlerinin durumu da bazı arkadaşlarımızın söylediği gibi öyle pirüpak noktada değil, bunu sizlerle paylaşmak istedim, o raporda da zaten düşüncelerimi açıkça ifade edeceğim.

Teşekkür ediyorum fırsat verdiğiniz için.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Eryılmaz.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Az önce de ifade ettiğim gibi, bu özellikle Suriye’den gelen sığınmacılarla ilgili olarak, şu anda bizim o bölgede çok ciddi sıkıntılar yaşanıyor.

BAŞKAN – Sayın Eryılmaz, cezaevlerinin durumuyla ilgili şu anda değerlendiriyoruz...

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Şimdi bir komisyon oluşturulması talebim olacak.

BAŞKAN – Ama var o, gündemimizde var, yani...

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Var mı?

BAŞKAN – Tabii, var, var, gündemimizde var o, onun için onu gündeme gelince konuşalım. Gündemimizde var.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – O zaman Malik Ağabeyin o özellikle Silivri’deki duruşmaların izlenmesi yönündeki talebine ben de iştirak ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanrikulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İki konuya ilk önce açıklık getirmek istiyorum.

Bir hak arama yolu varsa eğer, artık burada insan hakları ihlalleri olmaz, yani insan hakkı ihlali gözüyle bakılamaz gibi bir ifade kullandınız...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Hukuki olarak.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İşte, öyle değil maalesef.

İHSAN ŞENER (Ordu) – Yani insanın yaşama hakkı da var ama bir adam çıkıyor, bombayı atıyor, öldürüyor...

BAŞKAN – Arkadaşlar, birbirimizle...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şunu söyleyeceğim, hak arama yolu vardır, ama önemli olan o hak arama yolunun etkili olup olmadığıdır. Yani kuşkusuz Türkiye’de, işte, tutuklama konusunda itiraz yolu var, başka yollar var, ama etkili midir, değil midir, buna bakmak lazım. Zaten Türkiye Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden daha çok da, yani bu mekanizma kurulmuş olmasına rağmen etkili olarak işlemediği için mahkûm oluyor. Neden mahkûm oluyor? İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi’nin 5’inci maddesinden, yani kişi özgürlüğü ve hakkının ihlaliinden dolayı mahkûm oluyor, dolayısıyla bu da bir insan hakları ihlali. Bu açıdan bakmamak lazım.

BAŞKAN – Gündemi takip edelim, yani karşılıklı birbirimizi şey yapmadan.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İkinci konu, ben konuşmamda özellikle “Cezaevlerinde işkence var.” demedim. İşkence ve kötü muamelenin sistematik olarak bana göre devam ettiğini ifade ettim, yani cezaevleri ortamını kullanmadım.

Bana göre özgürlüğünden yoksun bırakılan her ortam, eğer kamu gücüyle bırakılmışsa, bu ortamların denetlenmesi lazım. Denetlenmesi lazım, evet. O denetlemede zaten kötü muamele ve

işkencenin olup olmadığı ortaya çıkacak. Cezaevleri de bunların bir parçası. Yani, şimdi şey görmeyebilirsiniz -Malik Bey de söyledi- eğer kırk kişinin kaldığı yerde seksen kişi kalıyorsa, bu kötü muameledir. Sistemik olarak bu kötü muameledir yani bunun başka bir adı yoktur. Doktrinde de böyledir, uygulamada da böyledir yani bunu gidermek, ortaya çıkarmak hem de öneride bulunmak bizim görevimiz ama tedbir almak görevi de hükûmetin görevidir. Dolayısıyla kötü muamele ve o nedenle birbirine bağlı sorunlar var. İşte tutuklama bu kadar çok hoyratça kullanılsa, cezaevlerinin kapasitesi belki yetecek, belki bu kadar olmayacak. Dolayısıyla insan hakları ihlalleri...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – İdarenin değil yargının bir sorunu bu. Aslında siz bunları çok iyi biliyorsunuz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Çok iyi bildiğim için bunları söylüyorum zaten, çok iyi bilmezsem bunları...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Burada icra ayrı, yargı ayrı. Siz yargıyı getirip...

BAŞKAN – Murat Bey... Devam edin Mustafa Bey.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Kusura bakmayın yeri geldiği için söylüyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla)- Gerçekten böyle değil yani sizin dediğiniz gibi olsa inanacağım, diyeceğim böyledir. Fakat şimdi yargı ile yani bağımsızlığıyla, tarafsızlığıyla iç içe geçen başka bir durum var. Sonra bunları uzun uzun konuşuruz. Dolayısıyla bizlerin, aslında sizlerin de o yüzden de ben başlangıçta öneride bulunmuştum yani sadece cezaevi, tutukevi değil özgürlükten yoksun bulunan her ortamda bizim inceleme yapabilecek yetkide olmamız lazım demiştim, Komisyonun görev alanını tarif ederken, ilk oturumda. Mesela şunu çok açıkça ifade edeyim, acaba Komisyon bunu inceledi mi: Tutukluların götürüldüğü adliye ortamları var yani sabahtan götürülüyorsunuz adliye ortamında çok kötü bir nezarethane koşulunda bırakılıyorsunuz, başınızda jandarma var ve duruşmanızı sekiz on saat izliyorsunuz. Nasıl izliyorsunuz? Hem link araçlarında hem de...

BAŞKAN – Adliyede duruşmayı beklerken bulunulan o mekânlar çok kötü.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla)- Sekiz on saat orada bekletiliyor, sabah saat beşte altıda uyandırılıyorlar, sekizde falan hazırlanıyorlar, saat dokuzda adliyeye götürülüyorlar, duruşma saatine kadar kötü bir koşulda, kötü bir ortamda nasıl bekletiyorlar. Nasıl bekletiliyorlar? Ben Diyarbakır'dan biliyorum, o örneği biliyorum ve İstanbul'u biliyorum, elleri kelepçeli bekletiliyor. Yemek verildiği zaman diliminde bile ellerindeki kelepçe açılmıyor, zar zor bir biçimde yemeklerini yemek ortamıyla karşı karşıya kalıyorlar. Bunu başsavcıya ve komutanlara sorduğumuzda "Efendim biz oranın güvenliğini sağlayamayız, dolayısıyla ellerini açamayız." diyorlar. Şimdi dolayısıyla sadece cezaevlerinin değil aynı zamanda yani tutuklama koşullarının devam ettiği her ortamda bu inceleme yapılması lazım. Böyle bir şey yapılması lazım. Adliyelerin bütün ortamlarında, sonuçta tutukluluğun

devamı olduğu için, aynı özgürlükten yoksun bırakılma ortamı olduğu için bunun da incelenmesi lazım. Buna bakılması lazım.

Yer konusuyla ilgili olarak yani cezaevlerinin kapasitesiyle ilgili olarak, yemekle ilgili olarak yani insanların bir kısmı vejetaryendir. Şimdi tutuklanmışsa, içeri girmişse ve vejetaryen ise ve yemek yeme biçimi böyleyse yani kendi iradesiyle de bu yemek konusunda bir katkı sunmaya hazırsa, böyle bir şeyin olması lazım. Dünya artık bunları tartışıyor. Avrupa'da, Amerika'da bunları tartışıyor, tutukevlerinin koşulları bakımından yani işte bunlar melek değiller, sonuçta işte cami avlusundan alınmamışlar deyip kaçamayız ya da Türkiye koşulları böyledir, ne yapalım falan deyip kaçamayız. Bizim görevimiz insan hakları ihlallerini en aza indirecek tedbirleri almak. Yarın öbür gün bu koşullar nedeniyle de Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine veya başka denetim mekanizmalarının incelenmesine tabi olmamak. Dolayısıyla yani şunu da kullandınız, onu da ben kabul etmiyorum, "Türkiye'nin şartları" denilince benim tüylerim diken diken oluyor. Türkiye'nin şartları diye bir şart yok. İnsanların onuru var, bu insanların onurunu, şartları ne olursa olsun en iyi biçimde korumaya çalışacağız çünkü Türkiye'nin şartları demek, geçmişte birçok ihlal yapıldı. Birçok ihlal yapıldı, dolayısıyla bu kalıplaşmış düşünce biçimini ya da işte düşünce kavramını bence kendi dilimizle, insan hakları ortamında bana göre çıkarmak lazım.

İşkence bakımından da bakın ben Meclise geldiğim zaman ilk olarak araştırma merkezine bir araştırma yaptırдым, buna cezaevleri de dâhildir Sayın Başkan. Türkiye Büyük Millet Meclisinin araştırma merkezine yaptırдым. 2002 yılından yani Adalet ve Kalkınma Partisi İktidarında 2010 yılına kadar bir araştırma yapıldı ve Adalet Bakanlığı istatistikleri üzerinden yapıldı. Yıllara göre işkence ve kötü muamele suçlarının Adalet Bakanlığının yayınladığı istatistiklere göre, kötü muamele ve görevli memura mukavemet ve hakaret suçlarını karşılaştırdım dedim. Acayip bir artış olmuş, işkence ve kötü muamelede bir inme olmuş, bir iniş olmuş ama güvenlik güçlerine karşı hakaret ve mukavemette orantısız bir artış olmuş. Diyelim ki adam öldürme suçlarında yüzde 1-2 artış varsa, güvenlik güçlerine karşı mukavemette yüzde 300 artış var yani bizim insanımız polise karşı, askere karşı bu kadar cesaretli hâle geldi, polisi her gördüğü yerde "sen polissin" diye saldırdığı bir ortam yok. Ama ne yapılıyor? Onu da avukatlığımdan biliyorum ve insan hakları kurumlarının yayınladıkları raporlardan biliyorum. Kötü muamele yapmışsanız, işkence yapmışsanız bir insana, polis içgüdüleriyle kendinizi koruyacaksınız. Nasıl koruyacaksınız? Bana saldırdı, bana hakaret etti dolayısıyla da hakaret ederken de bunu etkisiz hâle getirdim, dolayısıyla darp edildi falan filan. Cezaevlerinde de bakın infaz koruma memurların ve diğer memurların kötü muameleyi, işkenceyi bu şekilde meşru bir zemine taşıdığını biliyoruz. Bir tek örnek olsa bile bu zemin ortadan kaldırııcı bir inceleme yapmamız lazım. Kaç tane ortam var bu şekilde. Bunun da incelenmesi lazım. Dolayısıyla bu güçlere yani bu güvenlik güçlerine, güvenlik güçlerinin hukuk içinde kalmasına ve hukuk dışı tutanak tutulduğu ortamlardan

uzaklaşmamız lazım. Bütün bunlar ancak yapılırsa yani görevimiz sadece cezaevlerinin kapısında, içerisinde ya da gördüklerimizle değil ama aynı zamanda yargıya yansımış olaylar bakımından yapmamız lazım.

Dün akşam aldığım bir iletiyi burada sizlere iletmek durumundayım. Van cezaevinden nakledilenler Erzurum'a nakledilmişler, Erzurum cezaevine nakledilmişler, nakledilmelerine karşı Erzurum'da idare tarafından çok ağır kötü muamele ve işkenceye maruz kaldıkları konusunda dün bana, yaklaşık yirmi dakikalık bir telefon görüşmesiyle oraya giden mahkûm yakınları bana bilgi iletiler. "Konuşamıyoruz" dediler, şikâyet etmekten korkuyorlar, tutuklu ve hükümlüler. Bu konuda bir önlem alınmasını istiyorum yani gündemimize alınmasını istiyorum.

Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Tanrikulu, bunları bakın somutlaştıralım yani biz diyoruz ya sıfır toleransın anlamı burada da ortaya çıkıyor işte. Bakın, geçenlerde buraya yabancı bir heyet gelmişti. Şöyle diyordu: "Türkiye'de işte karakollarda kötü muamele devam ediyor." diye bir rapor tanzim etmişler. O raporu tanzim edenler de burada idiler yani heyetin içerisindeydiler. Ben onlara şöyle hitap ettim: Dedim ki artık biz Türkiye'de bütün ön yargılarımızı kenara bıraktık, korkularımızı kenara bıraktık, lütfen uzayı tarif eder gibi tarif yapmayın. Bize diplomatik dil kullanmayın. Bize deyin ki, işte İstanbul ilinde Fatih ilçesinde Cibali Karakolu'nda bir kötü muamele olmuş. Yoksa böyle yaparsak birbirimizi üzmeylem kırmayalım diye, bu işler havada kalır ve bu raporların da bir faydası olmaz dedik.

Bakın, şey konusunda da, evet o ilerleme raporunda "Türkiye'de cezaevlerinde büyük bir aşama kaydedilmiştir. Ancak Konya bunun dışındadır." dedik. Biz hemen İnsan Hakları Komisyonu olarak bir hafta sonra oraya gittik, Sayın Özdemir'in işi vardı, gelemedi, ama hakikaten gittiğimizde tek tek sorduk, bütün koşulları gezdik, şu koşulu açın, bu koşulu açın diye tek tek inceledik. Oradaki temel sorun -Murat Bey'in söylediği gibi- kapasite fazlası. Aslında cezaevi yönetimi çok iyi niyetli çalışmışlar. İşte birtakım kurslar düzenlenmişler, birtakım etkinlikler yapıyorlar ama cezaevinin kapasitesi fazla. İki milyonluk bir Konya'da bin kişiye yakın toplamda bir kapasite var, bu çok az. Geçen gün baktım, yine Konya'da bir operasyon yapılmış, özellikle bu uyuşturucu madde kaçakçılığına yönelik. Eyvah dedim şimdi on beş yirmi tane daha tutuklanırsa insanların hâli ne olacak diye. Bir defa bu kapasite sorununu aşmamız lazım. Bir de bir ihlal varsa, bizim Komisyonumuza somut bir şekilde başvurmaları lazım. Burada Erzurum'da bir ihlal varsa, nasıl ve nerede yapıldığını bize söylesinler, biz bu ihlallerin üzerine gitmeye hazırız diyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla)- Sayın Başkan, bir şey söyleyeyim. Somut konuşmadığım konusunda konuştunuz. Ben somut dört konu söyledim.

BAŞKAN – Yok sizin için söylemiyorum. Avrupalılara karşı söylüyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla)- Bakın bir daha söyleyeyim. Bu konular konusunda Komisyonumuz görevini yapması lazım.

BAŞKAN – Konuları aldık efendim.

Sayın Pakdil, buyurun.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şunu ifade etmek istiyorum ki yani toplum olarak geleneğinde ve inanç değerlerinde insanı eşrefi mahlukat olarak gören bir yaklaşım var. Şimdi genelde bu batılılardan çok örnekler vermek veya ifa etmek falan doğrusu bana da bir garip geliyor, sanki bizim kültür değerlerimizde böyle bir kısım şeyler yok. Hep Avrupa gözlüğüyle bakmayı bir tarafa bıraksak, kendi özümüze doğru da bir dönsek, bizdeki bir kısım olanları bitenleri ya biz kendi tarihimizi, geçmişimizi bu anlamda bilmiyoruz veya önemsemiyoruz veya söylendiği zaman kıymeti harbiyesi herhâlde yok, daha şekliyle oluyor. Mesela şöyle: Şimdi o zamanki şartlarda mesela geçmişte Kanuni döneminde İran’ dan gelen bir zat var, bu bir kısım davranışlarda bulunuyor, ifadelerde bulunuyor. Bu kişiyi o günkü şartlar içerisinde yargılıyorlar, suçlu ilân ediyorlar ama bunu perde arkasından gördüğü zaman Kanuni de, bu yargılamadan, bu ifadelendirmeden hoşnut olmuyor. Diyor ki: “Burada bir ilzam yok, bu adamı ilmen susturamadınız. Böyle bir şey yapamadınız yani bu kişinin hakkı devam ediyor.” Tekraren konuşuyorlar ve sonra o kişinin kendisine de ifade ediyorlar, “Evet, bu konuda ben haddi aşan ifadelerde bulundum, doğru, söylenen şeylerde farklılıklar var.” diyor.

Şimdi, şunu diyoruz: İnsan yaşar ki devlet yaşasın. Tabii Türkçe kavramlar olduğu için herhâlde fazla mühimsenmiyor yani böyle bir şeyin içinde. Avrupalılar söylese daha mı mühim olur, daha mı güzel olur, daha mı hoş olur, daha mı büyük şeyler olur? Bilmiyorum ama benim çok hoşuma gidiyor bu ifadeler. Şimdi şunu demek istiyorum: Bizim devletimizin vatandaşların hukukunu korumak zorundadır, her yerde olduğu gibi. Suçlu kimse suçluyu yakalasın. Ama şimdi söyle: Kişi onlarca insanı öldürmek için davranışta bulunuyor ve hatta öldürüyor, katlediyor. Şimdi, bu insanların bir tutuklu olarak bir hukuku vardır, hakkı vardır, mahkûm olarak da vardır. Bunları yerine getirelim, işte fazla kapasite, diğer şeyler vesaire falan ama devletin de incitmeden, hukuka saygı göstererek vatandaşının hukukunu korumak diye de bir şeyi vardır. Şimdi düşününüz ki bu memlekette kapkaççılar vardır, her gün İstanbul’ da, Beyoğlu’ nda, diğer yerlerde vesaire kapkaçlar oluyordu ve bir şey yapmıyorlardı. Şimdi yargıya buradan geleceğim. Yargı “Bizim yapacağımız bir şey yok.” dedi ama bir müddet sonra bu yargı mensuplarına da saldırı hâline geldi, başkalarına da geldi ve şu anda kapkaçla ilgili olarak ne kadar bir yaklaşım duyuyorsunuz çünkü mahkemeler o kararı verdi ve onu uygulamaya başladı.

Şimdi, molotof kokteyliyle insanları yakacaksınız, efendim bu molotof kokteylinin yazılı metinde karşılığı yok. Yahu kardeşim adam atmış ve yakmış. Orada insanlar ölmüş. Şimdi mahkeme ne yapıyor? Bu hususta bir karara doğru gidiyor.

Şimdi, yargının Türkiye’de hızlanması lazım. Doğru. Onun için de bizim siyasi partiler olarak diyelim ki bu şike yasasında herkes anlaştı, herkes arkasında duruyor, beyanatlar falan gayet güzel veriliyor. Herkes arkasında duruyor. Şimdi ben şunu diyorum: Orada da mesela ben bir hukuk insanını dinledim. “Başta da bir orantısızlık olduğunu söyledim, kabul etmediler, şimdi geldi.” diyor. Şunu demek istiyorum: Şimdi yeni yasal düzenlemeler gerekiyorsa yargının hızlanması ve diğer şeylerde olacaktır. Cezaevlerindeki bir kısım şeylerde, Adalet Bakanlığımızın mevzuat düzenlemesiyle ilgili olaksa, Adalet Bakanlığının bunu düzenlemesi lazım yani bunu beklemeye gerek yok. Bekleyelim, adam orada sıkıntı görüyor. Binası vesairesi... Diyelim ki bir şey vardır. Artı şu var: Tamam Avrupalılar geliyor bizi denetliyor, eyvallah, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine de müracaat ettik, kabul edildi falan. Bizim kurum olarak bu Avrupa’da isterse bizim orada işçilerimiz var, vatandaşlarımız var, haksız muameleye tabi tutuluyor, işkence görüyor. Garip bir şekilde bazı yerlerde oluyor mesela Almanya’da, İtalya’da oldu, bir kısım insanlar peş peşe kendini asıyor ölüyor cezaevlerinde. Kendilerini asıyorlar hem de peş peşe asıyorlar, ölüyorlar. Şimdi, o zaman eğer İnsan Hakları İnceleme Komisyonu varsa, dünyanın başka yerlerinde bir kısım haklar ihlal ediliyorsa bunları bizim de sorgulamamız lazım. O zaman orada insanlar intihar edebilir, Türkiye’ye -siz de ifade ediyorsunuz- geliyor, karakollarda genelde uygun olmayan davranışlar var. Peki hangi karakolda kardeşim? Başkanım güzel söylediniz, gelip söylesinler. Burada biz de, eğer başka bir kısım yerde bu davranışlar varsa, ister bizim vatandaşlarımızın olduğu yerde olsun, ister başka bir şekilde olsun, Türkiye artık bir dünya devleti olaksa, bu küresel güçler içinde yerini alacaksa, bizim de bunları bir sorgulamamız lazım. Mesela on tane adam peş peşe nasıl bilmem şey yapmış veya oraya silah nasıl girmiş, adam orada nasıl silahla intihar etmiş, diğer şeyler nasıl olmuş? Bu yapılan şeylerle ilgili olarak yani pasiflik noktasının öbür tarafında bizim de bir kısım şeyleri sorgulamamız lazım. Sürekli sorgulanan, kendi ülkesinde işte işkence olan, efendim haksız muamelelere uğrayan insanların olduğu bir toplum var ama bu güzelim Avrupa’da, Amerika’da, diğer yerlerde falan hiç böyle bir şeyler falan yok, bilmem ne yok. Peki, ben mesela dikkat ettim, böyle bir şey söylenmedi: Yurt dışında adam gözaltına alınmış, aylarca mahkemeye çıkarılmamış, Avrupa’da, bilmem neresinde, vesairesinde. Bu tip şeyler bizlere gelmiyor mu? Mesela bunlar hiç gündeme gelmiyor. Hep sanki sorgulanan, işte bunu kabul eden, Avrupalılar bu anda bizim efendilerimiz falan değil ya. Nihayetinde hukuka uygun davranıyorlarsa tamam, eyvallah ama eğer bir yanlışlık varsa, bir haksızlık varsa, o zaman onları da sorgulamamız lazım gelir. O zaman Adalet Bakanlığımıza...

Şimdi burada bir kısım şeyler hızlandırılacaksa kendi iradeleriyle yapacaklarsa mesela cezaevleri noktasındaki irade kendilerine aittir. Bu bir kısım yaklaşımlar işte mahkûmları götürmeler getirmeler veya diyelim ki tutukluları o anlamda. Bu konularla ilgili olarak Komisyon Sayın Başkanım daha aktif olursa, daha gayretli olursa bu sayının azalacağını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – İnşallah. Biz teşekkür ederiz.

Sayın Halaçoğlu, buyurun.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, tamamen katılıyorum size, her şeyden önce onu söyleyeyim.

Şimdi bizim bir beynimiz var, aklımız var, yeterli derecede birikimimiz de var, bütün bu komisyondaki insanlar için söylüyorum yani biz başkasına özenmek değil kendiliğimizden kendi insanlarımız için en doğruyu yapma yolunda her türlü adımı atabileceğimizi düşünüyorum.

Yalnız Sayın Başkanım şunu söyleyeyim: Biz İnsan Hakları Komisyonu olarak kanun teklifi verme hakkına sahip miyiz?

BAŞKAN – Hiçbir komisyon kanun tasarı ve teklifini bağımsız olarak verme hakkına sahip değil yani bizde sahip değiliz, milletvekilleri olarak verebiliriz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – O zaman milletvekilleri olarak teklif verebiliriz. Tamam. Çünkü şunun için söyledim: Bütün bunların temelinde yatan birtakım yani yasal boşluklar var, bunlardan kaynaklanıyor, bunların düzeltilmesi hâlinde bunların yaşanmayacağını düşünüyorum çünkü Türkiye Büyük Millet Meclisi Türkiye'nin idaresinde en yüksek organ yani yasa çıkaran. Yani, hem bunu uygulayan mahkemeler hem de bunu uygulayan yürütme bu yasalara bağlı olarak yürütmek mecburiyetindedir dolayısıyla burası en yüksek yerdir ve burada bunların düzeltilmesi imkânı sadece Mecliste vardır.

Şimdi ben iki şeyi merak ettim, onu sormak istiyorum. Bir tanesi, bu cezaevleri ziyaretlerinde gerçekten mahkûmlarla görüştüğünüzde bu mahkûmlar kendi gönül rahatlığı ile her şeyi anlatabiliyorlar mı yoksa yarın bir baskı altında kalacaklarını düşünerek birtakım sıkıntılar yaşıyor mu? Birincisi bu. Bunun için başka tedbirler almak lazım eğer böyle bir sıkıntı varsa.

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Cezaevi yönetimini dışarı çıkarıyoruz, ondan sonra mahkûmlarla konuşuyoruz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Öyle de olsa yine sıkıntı doğabilir, ben o bakımdan söyledim onu yani o kişiyi çağırıyorsunuz ve kimin ne anlatacağını...

BAŞKAN – Koğuşuna gidiliyor.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Koğuşuna gitseniz de o kişi yarın tek kalacaktır ve orada kaldığı için doğru şeyleri anlatmayabilir. İkincisi...

AHMET SALİH DAL (Kilis) – Farklı farklı kişilerle görüşülürse kimin ne söylediği belli olmaz. On beş kişiye gidiyorsun...

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – On beş kişi yeter, on beş kişiye baskı yapılamayacak diye bir husus yok burada. Arkadaşlar bu bir siyaset ötesi söylediğim bir şey yani bu gerçekten insanların doğru anlatılmasını sağlamak için birtakım başka yöntemler izlenebilir.

İkinci merak ettiğim bir konu: Bundan beş yıl öncesinde ne kadar mahkûm vardı? Bugün yani beş yıl sonra ne kadar mahkûm var ve yüzde kaç artma var?

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Yüz yirmi sekiz bin bugünkü tarih itibarıyla.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – İşte beş yıl önce ne kadardı? Bunu şunun için söylüyorum: Tabii ki arzu edilmiyor ama iyi planlanmış cezaevlerinin yapılması şart tabii ki Türkiye’de. Birçok yerde koğuş sistemleri hâlâ devam ediyor. Bu olduğu müddetçe ve kapasite az olduğu müddetçe de muhakkak ki bu sıkıntılar hep yaşanacaktır. Yani bu konuda bir sürü tartışmaya da gerek yok.

Tabii buna bağlı olarak da şu gerekiyor: Hepimizin şikâyet ettiği, hepimizin bunun üzerinde hassasiyetle durduğu bir konu var ki mahkemeler gerçekten hangi ölçüde doğru karar verebiliyor veya ne kadar doğru sonuçlandırabiliyor meseleleri? En çok mahkûmiyet, tutukluluk vesair gibi konularda sıkıntılar yaşıyoruz, mahkemelerden sıkıntılar yaşıyoruz. Ben şunu hâlâ iddia ediyorum ki Türkiye’de mahkûm olanlara sorun veyahut da mahkemeye giden insanlara sorun, bir de bunlarla konuşulması lazım geldiğini düşünüyorum. Bizzat mahkemelerde problemlili olan yani mahkemesi olan insanlarla konuşun mahkemelerden ne kadar hoşnut olduklarını veya adil olduklarını söyleyecekler. Bir de buna bakalım. Eğer bu toplum adil olmadığını düşünüyorsa mahkemelerin, o zaman bir problemimiz var, bu problemi çözmek zorundayız. O yapılmadan ne mahkûmiyet veya ne işkence şu bu hepsinin önüne geçemeyiz yani bu konunun üzerinde hassasiyetle durulması gerektiğini düşünüyorum.

Tabii ki tutuklanmış, suç işlemiş insanın tabii ki yaşam hakkı vardır. Eğer bana kalsa, ben bazı konularda idamı savunan insanlardırım. Kısasa kısas anlamında değil. Açıklayayım, hangi konularda olmadığını da söyleyeyim. Mesela özellikle çocuklara tacizde bulunan veya hatta tecavüz eden insanların ben idam edilmesi taraftarıyım. Açık söyleyeyim. “Bunun insan haklarıyla alakası var mı yok mu?” diyeceksiniz. Tabii ki o gücü olmayan insana o işi yapan ve bu telafisi de mümkün olmayan bir durum. Ben bu konuda acımasızım. Kimse kusura bakmasın. Yani tecavüz eden birisi, çocuklara özellikle tecavüz eden birisinin idamına taraftarım, tabii mahkemelerin verdiği karar çerçevesinde.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Ya hastaysa? Ya da psikiyatrik hasta ise? Bu çok ayrı bir tartışma...

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Akıl hastası zaten suçlanmıyor... Tutarsınız ona bakarsınız, böyle midir değil midir diye. Herhâlde kontrolü vardır bunun, bir şeyi vardır, öyle düşünmeyin.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Mahkemelerin verdiği karar çerçevesinde düşünmüyor musunuz?

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Hayır, mahkemeler onu yapmıyor biliyorsunuz.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Psikologlar gidip kontrol ederler adamı.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Onlar gidip mahkemeler dışında biliyorsunuz kontrol ediyor. Adamın psikolojik bir durumu var mıdır yok mudur, bu tespit edildikten sonra zaten diğer mahkemelerde de aynı şey söz konusu olabiliyor. Dolayısıyla yani bu konularda...

BAŞKAN – Hocam toparlayın isterseniz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Ben teşekkür ediyorum.

Bir de her konuyu birileri tutuyorlar Ergenekon... Ergenekon... İyi ki bir Ergenekon var yani. Ergenekon olmasaydı kimleri nasıl suçlayacaktık? Onu da bilmiyorum. Kolaya kaçmak diye nitelendiriyorum bunu. İsmine Ergenekon diyorsunuz ama şimdi kusura bakmayın ama niye Ergenekon diyorsunuz ismine? Yani her şeyi Ergenekon'a bağlıyorsunuz. İyi ki Ergenekon var, olmasa ne yapacaktınız diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Hocam, toparlayınız efendim.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Ben onu söyledim size. Ergenekon farklı bir şey ve bizim tarihimizde önemli bir destandır.

BAŞKAN – Hocam tarihe girmeyelim, çıkamayız sonra.

YUSUF HALAÇOĞLU (Devamla) – Tarihe girmiyorum ama yani öylesine değerli bir konuda isim verilmesi, böyle suç unsuru hâline getirilmesi de millî değerlerin hafızalardan silinmesi, yıkılması anlamına geliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Bostancı, buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkürler.

Suç birimi diye engin bir alan var, gerçekten böyle ayak üstü suç ve ceza meseleleri konuşulmayacak kadar önemli ve derin konular. Hapishaneler bir kere temel olarak problemliler yerler. Arkasındaki tarihe bakmak lazım, bende tarihe girmeyeceğim. Ama bir şeye dikkat çekmek için söylüyorum: Mesela Mayalarda hapishane yoktu. Onlar doğrudan işi neticeye götürürlerdi ya kol bacak keserlerdi ya da öldürürlerdi. Kast ettiğim şu: Cezalandırma, toplum adına cezalandırma mekânı olarak hapishane doldu. Hukukî otoriteler bu cezalandırmayı muhakkak yapıyorlar ama o toplumsal

hınç kendisini o hukukî bürokratik yapının dışında ek bir hayalet olarak hâlen hapisanelerde var olabiliyor, buna dikkat çekmek için söylüyorum. Tarih bu bakımdan önemli.

Hapishanede özgürlüğü kısıtlanmış ve kendini koruma imkânları azalmış olan insanın insanlık onuru hakikaten o ülkedeki egemen güçlere aittir. Onlar mutlak suretle buna ilişkin bir itina, bir dikkat göstermek durumundadırlar. Hapishanede bulunan insanın kendi haklarını araması konusundaki eksikliğini telafi edici güç olarak egemen güç meşrulaştıkça toplum nezdinde de meşruluğu artar, buna dikkat çekmek isterim.

Öte yandan hapisaneler söz konusu olduğunda iki kategoride bu tartışmaları götürmek mümkün. Birincisi, değerlere dayalı olarak götürürüz, “Hapisaneler kötüye gidiyor, çok hak ihlalleri oluyor, eskiden daha kötüyüz.” şeklinde söyleyebiliriz. Yahut da realite hükümleri üzerinden gidebiliriz. Realite hükümleri de biraz önce Yusuf Bey bir unsura dikkat çekti ama bunun yanı sıra birtakım kriterler üzerinden realite hükümlerine dayalı daha ne olup bittiğini bize nesnel şekilde ortaya koyacak hapisanelerin tarihsel seyri ve oradaki uygulamalara ilişkin elimizde net bir rapor olabilir. Neyi kast ediyorum? Yıllar içerisinde ne kadar insan tutuklanmış, kaç tane hapisanemiz varmış, bunların ne kadarı kapalı, ne kadarı yarı açık, ne kadarı tam açık, buradaki insanlara gündelik ne kadar iye bedeli veriliyor, yıllar içerisinde bunun değişimi nedir, hapisane revir imkânları, tutuklu başına düşen doktor sayısı, hapisanedeki insanların hak arama yollarında yine başvuruları üzerinde ne kadar ilerleme sağlanmıştı? Eğer bu alt komisyon gerekli kurumlardan bu yönde birtakım realite hükümlerine dayalı veriler toplar ve bu çerçevede yıllar içinde hapisanelerdeki hayatın hangi yöne evrildiğine dair, yine rakamlara, muhakkak tanıklıklara dayalı değerlendirmeler ortaya koyarsa, bu değer hükümlerine dayalı tartışmaların yanında daha sağlam ve hepimizin mukayese edebileceği, ortak bir şekilde değerlendirebileceği bir zemin oluşur diye düşünüyorum. O yüzden alt komisyondan yıllar içinde hapisanedeki profilin nasıl değiştiğine ilişkin nesnel kriterler üzerinden bir rapor hazırlamasının uygun olacağını söylüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Son söz, Sayın Güzel, buyurun.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Arkadaşlarımın söylemiş oldukları ve İnsan Hakları Komisyonu olarak bizim ne kadar ağır sorumluluklarımız olduğuna onları dinledikten sonra bir kat daha inandım. Ama çok objektif olarak arkadaşlarımı dinlerken gerçekten bir hapisaneye giren kişinin bulunmuş olduğu odaların tuvaletinden, banyosundan, yatağından her türlü imkânlarından bu kadar şikayet edecek insanca birtakım imkânlarla sahip olmaları gerektiğine ve bunları da devletin karşılamakla yükümlü olduğuna yani bunlara katılıyorum, mutlaka güzel şartlar olmalı, insanca şartlar olmalı. Ama ben diyorum ki

bizim Komisyonumuzun asli görevi: Acaba neden hapishaneye girdi, o çocuk neden hırsızlık yaptı, o çocuk neden birisini öldürdü, o çocuk veya o kişi acaba neden o evi yaktı veya sokakta hiçbir günahı olmayan çocukları neden öldürdü? Veya birtakım ekonomik eksikliklerden, birtakım sosyal problemlerden kaynaklanmıştır mutlaka. İstiyorum ki biz Komisyon olarak toplumda bu gibi problemlerin kaynaklarına inerek bunların birtakım yaptırımlarını çözümleyici görüşler oluşturalım. O çocuğu hırsızlığa iten sebepleri ortadan kaldıralım. O çocuğun eğitimini bırakmasının sebepleri üzerinde duralım ve bunlara fikir üretelim. Bunlar üzerinde durarak ilgili kamu kurumlarını harekete geçirelim. Tabii ki en iyi imkânlarla onları barındırmak, yatırmak, insanca şartlar içinde oluşturmak mümkün. Tabii devletin ekonomik gücü ve imkânları ölçüsünde yetebildiği ölçüde, beş sene önce şu miktarda olan hapishanedeki tutuklu sayısı bugün yüz yirmi sekiz bin. Kolay değil. Bunları aynı şartlarda yapılandırmayı derhal artırmanız gerekir. Ama ben diyorum ki, birtakım sosyal, birtakım başka problemler varsa, biz İnsan Hakları Komisyonu olarak bunlara inelim ve ilgili kamu kurumlarına ve devlete dolayısıyla bu konuda çözümler üreterek onu yönlendirelim veya getirelim diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Evet, değerli arkadaşlar böylece konuyu toparladık.

Bende bir şeyi alt komisyona söylemek istiyorum: Şimdi sigara içmek birçok kapalı alanda yasaklandı ama maalesef cezaevlerinde bu serbest. Bu arada cezaevlerinde sigara içmeyen mahkûmlar ve tutuklular da var. Onlar da orada pasif olarak sigara içmeye devam ediyorlar. Belki bu raporda buna da işaret edilebilir. Sigara içenlerle içmeyenleri ayırma imkânı olabilir mi? Girdiğimiz koşullar hakikaten böyle çok feci bir şekilde idi. İçmeyenlerin de hakkını savunmak lazım.

Bir de vejetaryenlerle ilgili bir görüş var, Sayın Tanrıkulu söylemişti. Kırıkkale cezaevinde üç tane vejetaryen olduğunu iddia eden hükümlü kalıyor. Bunlara vejetaryen yemekler çıkıyor. İki tanesi o yemekleri kabul ediyor ama 1 tanesi maalesef biraz da sanırım ideolojik sebeplerden dolayı o yemeği de yemiyor, biraz açlık grevine doğru götürmeye çalışıyor meseleyi, yoksa istenilene bu manada bir vejetaryen alternatif de sunuluyor.

Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, ikinci Alt Komisyon Başkanımız Sayın Ülker Güzel'e söz veriyoruz.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnsan Hakları İnceleme Komisyonu olarak Kadına ve Aile Bireylerine Yönelik Şiddetin Önlenmesi Alt Komisyonunu kurduk ve bazı bu konularda yetkili olan ve görev alanları bu konularla ilgili olan kurumları, üniversiteleri çağırarak, bunlarla birtakım görüşmeler yaparak onların görüşlerini

aldık. Ben size çok özet olarak kimlerle görüşüldü, neler yapıldı, bu konudan biraz bahsetmek istiyorum.

Birinci konuşmacımız Orta Doğu Teknik Üniversitesi

Sosyoloji Bölüm Başkanı Sayın Profesör Doktor Ayşe Saktamber'di. Konunun, kadınları bağımsız bireyler olarak görmeyen, erkeğe tabi ve onun vesayeti altında yaşaması gerektiğini düşünen ataerkil zihniyetin yarattığı bir problem olduğunu ifade etmiştir ve daha sonra toplumun değişen ve gelişen birtakım sosyal ve ekonomik değişiklikleri neticesinde birtakım kanuni düzenlemelerin yapıldığı ve toplumun bu şekilde bir eşitlik ilkesinin getirilmek suretiyle dengelenmeye çalışıldığı üzerinde durmuş ancak toplumlarda kadının rolleri konusunda hâlâ daha geleneksel bir anlayışın mevcut olduğunu ifade ederek "makbul kadın" tanımının da hâlâ toplumlarda geçerli olduğunu ifade etmiştir. Bütün bu gelişmeler ve düzenlemelere rağmen konunun psikolojik ve sosyolojik boyutunun önemi insan faktörünün eğitimi ön plana çıkarmıştır ve dolayısıyla devletin bütün kurumları vasıtasıyla bu eğitim sorumluluğunun üzerinde durarak yeni tedbirler alması ve bu eşitsizliği ve bu şiddeti ortadan kaldırıcı, psikolojik ve sosyolojik tedbirlerle birtakım gelişmeleri sağlaması üzerinde durulmuştur.

Aynı gün içinde, 2'nci konuşmacımız yine Orta Doğu Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Öğretim Üyesi Sayın Profesör Doktor Feride Acar olmuştur. Sayın Acar, Komisyonumuza daha çok İstanbul Sözleşmesi, Kadınlara Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi hakkında bilgi vermiştir ve özellikle İstanbul Sözleşmesi'yle Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının hazırladığı kanun tasarısı arasında bir uyum olması gerektiği üzerinde durmuştur ve İstanbul Sözleşmesi gibi uluslararası alanda hazırlanan bu sözleşmeyi de ilk defa Türkiye'nin -İstanbul'da yapılmış olmasından dolayı İstanbul Sözleşmesi adını alıyor- imzaladığını ifade etmişlerdir. Ancak devlet düzeyinde birtakım önemli sıkıntıların hâlâ yaşandığını gündeme getirerek bu konuda sistemli ve öncelikli bir politikayla yaklaşılması gerektiği üzerinde durulmuş. Bütçe kapsamında konuya yeterli ödenek ayrılmaması, devletin işi sivil toplum kuruluşlarına havale etmesi, yasal düzenlemelerdeki çeşitli engellerin mevcudiyeti, yargı sisteminin cinsiyetçi yaklaşımlardan muaf olmaması ve yargı süreçlerinin kadın için yeniden mağduriyet yaratan uzun ve yorucu bürokratik aşamaların varlığından bahsederek konuyla ilgili kanuni düzenlemelerin yetersiz ve tutarsız olduğu üzerinde durulmuştur.

3'üncü konuşmacımız, 24/11/2011 tarihinde Gümüşhane Milletvekili Sayın Kemalettin Aydın olmuştur. Sayın Milletvekilimiz, 14/10/2009 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde kurulan Kadına Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Alt Komisyon tarafından hazırlanan rapor hakkında açıklamalarda bulunmuştur. Yayımlanmış olan bu raporda hukuki alana, sığınma evlerine, medyaya ve kamu kurumlarının görevlerine ve koordinasyonuna ilişkin politikalarla ilgili

değerlendirmeler ve öneriler üzerinde durularak gerçekleştirilememiş olan birtakım uygulamaların, önerilerin üzerinde durmuştur.

29/11/2011 tarihinde yapılan diğer bir toplantımızda sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri dinlenilmiştir Komisyonumuza davet edilerek. Kadın Dayanışma Vakfı yetkilileri toplantımıza katılmış ve bağımsız kadınlar tarafından 1991 yılında kurulan kadın danışma merkezlerinin zamanla kadın dayanışma vakıfları şeklinde organize olduğunu ve özellikle kadın dayanışması ve danışmada eşitlik ilkelerini prensip kabul ettiklerini, dolayısıyla bu tarz kurumlara kadınların daha kolay başvurduklarını ifade etmişlerdir. Kadın dayanışma vakıflarının kolluk kuvvetleri ve kamu kurumlarıyla yakın ilişkiler kurarak kadınlara psikolojik destek vermekte olduğu bilgisini de vererek karakollarla ve kolluk kuvvetlerindeki uygulamalarda temel işlevlerin yerine getirilmesinde birtakım sıkıntılar olduğunu, sığınma evlerinde nicelik ve nitelik bakımından biraz daha dikkatli olunması gerektiği üzerinde durmuşlardır.

Aynı gün Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfı Genel Sekreteri Avukat Nesrin Doğan dinlenilmiştir. Bu Anadolu Çağdaş Eğitim Vakfının asıl amaçlarının eğitime destek olduğunu ve bu eğitim konusunda çalışmalar yaparken toplumsal farkındalığı, zihinsel değişimi sağlamanın temel amaç olduğu üzerinde durarak namus gibi birtakım mülahazalarla toplumun bir kesimine uygulanan şiddet karşısında sivil toplum kuruluşu olarak eğitim, iletişim, psikoloji konularında çeşitli toplantılar ve ziyaretler yaparak topluma hizmet verdiklerini ifade etmişlerdir.

Bir diğer toplantımızda Emniyet Genel Müdürlüğü Asayiş Daire Başkanlığının ekibi gelmiş ve Komisyonumuza bu konuda bilgi verilmiştir. 5 Aralıkta yapmış olduğumuz bu toplantıda Sayın Ercan Taştekin, Asayiş Daire Başkan Yardımcısı, bize emniyet teşkilatı olarak tarih boyunca evrensel dünyada mücadele edilen konular arasında aile içi şiddetin 2'nci sırada geldiğini ifade etmiştir. Ülke gündemine töre ve namus cinayetleri ismiyle girdiğini, Bakanlığın konunun analizi ve çözümü için önce sağlıklı veri toplama işlemi ve aile içi şiddet formu düzenleyerek toplumda profesyonel bir araştırma ve incelemenin başlatıldığını söylemiştir. 2006 yılı tarihinden itibaren kadına ve aile içi şiddet konusuyla ilgili olarak bir birim kurularak cinayet büro müdürlüklerinin görevlendirildiğini ve uluslararası alanda yetkili kurumlarla iş birliği kurulduğunu, ülke içinde de aynı iş birliğinin ve koordineli çalışmanın devam etmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

8 Aralık tarihinde Hâkimler Savcılar Yüksek Kurulundan Sayın Mahmut Cevizlikoyak dinlenilmiştir. Konuşmacı önemli olan konunun adliyeye intikal etmeden aile içinde çözümünü sağlamak olduğu üzerinde özellikle vurgu yapmıştır çünkü iş karakola, mahkemeye intikal ettikten sonra işin boyutları değişmekte ve istenilen sonuca erişmenin daha zor olduğu üzerinde durmuşlardır. Aile içi şiddet özel bir alanda gerçekleşmekte ve çözüm o alanda gerçekleşirse sosyal travma ve yaraların sarılması daha kolay olabilmektedir. İşin en zor safhası adliyeye intikal ettikten sonra

başlamaktadır. İşin psikolojik, sosyolojik, ceza ve eğitim boyutu bu noktada başladığı için dolayısıyla alınacak olan tedbirlerin de ona göre değişmekte olduğu üzerinde durmuşlardır.

Toplantılarımızı, bu şekilde, bu süre içinde kamu ve sivil toplum kuruluşları, üniversitelerden yetkililerin dinlenilmesi şeklinde devam ettirdik. Bundan sonra belki sığınma evlerini ziyaret etme, birtakım devletin sosyal kurumlarının bünyesinde muhafaza edilen çocuk evlerini ziyaret etmek suretiyle onların problemlerine inmek ve böylece bir sonuca vararak sizlere arz etmek üzere raporumuzu hazırlayacağımızı düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Bu konuda söz almak isteyen Sayın Bostancı.

Buyurun.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Şimdi, bu tür konular son derece nazik konular ama aynı zamanda popüler klişelere düşme tehlikesinin ve riskinin de olduğu konular. Şiddet kültürel bir kategori, arkasında normlar var. Şiddet aynı zamanda bir problem çözme yöntemi. Teknik olarak bakıldığında, insanlar yaşanan problemi konuşarak veya şiddet kullanarak çözmeye çalışıyorlar. Savaşlar da bir şiddetin uygulanmasıdır, bir problem çözme yöntemidir. Arkasında da normlar vardır.

Biz bu çalışma marifetiyle kadınların uğradığı şiddete dayalı mağduriyetlere dikkat çekmek, kamusal otoriteleri göreve çağırmak ama aynı zamanda bunun arkasında ne var, bunu araştırmak istiyorsak işin bu kültürel zeminine yönelik daha dikkatli bir bakış gerekir. Kastettiğim şu: Eğer insanlar cinsiyetlerine dayalı ayrı doğalara sahip değilse -kadınlar ve erkekler- o zaman bu şiddet dediğimiz o kültürel normları paylaşmak bakımından belli ekonomik, toplumsal gelire sahip insanlara dayalı olarak bakabiliriz yahut işte, kırdada şiddet, kasabada şiddet, şehirde şiddet, buna göre bakabiliriz. Cinsiyetlerden ziyade şiddetin zeminindeki sosyoekonomik nedenlere inmek, şiddete dayalı problem çözme yöntemini harekete geçiren arka plandaki ilişkilere dair kadının ve erkeğin buradaki katkısına yönelik analizler yapmak gerekir. Nasıl trafikte kadın ve erkek birbirinden çok farklı davranmıyorsa, nasıl ekonomik problemler karşısında onlardan etkilenmek bakımından kadının ve erkeğin ayrı doğası yoksa şiddet konusunda da kadın ve erkek ayrı doğaya sahip değil. Kadının burada mağduriyete uğramasının sebebi erkeğin daha güçlü olması, daha egemen olarak kendisini görmesi, böyle bir kültürel arka planın erkeğe sanki daha fazla hâkimane bir konum bahşetmesi fakat aynı zamanda aile içinde şiddetin ortaya çıkması bakımından da kadının ve erkeğin ne ölçüdedir, hangi orandadır, arkasında neler vardır ama mutlak surette o kültürel normların, şiddet normlarının teşekkülünde payları olduğunun kanaatindeyim. Eğer biz arka plandaki bu kültürel dünyaya ilişkin bir analiz yapacak ve işin kökenine dair bir değerlendirmeye duyarlılık oluşturacaksa sosyolojinin imkânlarıyla bu işe bakmakta fayda var diye düşünürüm. Klişelere düşmeden bu çalışmanın

yürütülmesinin de önemli olduğunu görürüm. Zaten akademisyenlere gidiyorsunuz, pratikten gelen birtakım insanlara gidiyorsunuz.

Ben sadece bu hususa dikkat çekmek için söz aldım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Pakdil.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, Türkiye’de ailenin mutluluğu konusunda mutlaka yapılmış olan araştırmalar vardır. Yani aile, nihayetinde kadın ve erkekten teşekkül ediyor. Tabii, -haydi bugünkü tabirle diyeyim- isteyen ailenin çocukları oluyor veya tedaviyle dahi olmayan insanlar oluyor ama özü kadın ve erkek ama çocuklar da tabii, bu işin en güzel meyveleri olmak durumunda.

Şunu demek istiyorum. Naci Hocam çok güzel beyan etti. Yani bunun arka planı nedir? Orada neler oluyor, bitiyor? Bu olaylar neden kaynaklanıyor? Artı, bu kişileri veya bu akademisyenleri veyahut da bir kısım kurumları dinlerken yani hep ön plana çıkmış veya çok sesi duyulan veya biraz daha belki cinsiyet noktasını daha ön plana çıkaran bir kısım kurum ve kuruluşların yanında ailenin mutluluğuna önem veren, ailenin devamını bu anlamda çok önemseyen kurum ve kuruluşların da -ister sivil toplum kuruluşu ister şahıslar olarak- bu hususta araştırmaları olan insanlar olarak dinlenmesi gerektiği ben şahsen kanaatindeyim çünkü bu mesele bazen çok uç noktalara vardırılarak sanki aile içinde de bir mücadele var, işte, hükümranlılık olayı var gibi yapılıyor. Eğer hükümranlılık noktasına gidecekse tabii, erkekler de hükümrان olabilir, kadınlar da olabilir çünkü bir kısım yerlerde de kadınların ekonomik durumu daha iyi olabilir, aileden gelen, diğer şekliyle olabilir. Yani buradaki yaklaşımın toplumumuzun değer yargılarının da dikkate alınarak korunması gerektiği kanaatindeyim. Daha önceki konuşmada da ifade etmeye çalışmışım. Yani bir insanın, insanların birbirine ben şahsen emanet olduğu kanaatini taşıyorum yani kadın ve erkekler çünkü üstelik kendi toplumumuzda çok güzel değerler var. Mesela bir kul hakkı diye bir olay var bu toplumda. Yani bu kul hakkı, eşinizin de sizin üzerinizde hakkı olabilir, sizin de eşiniz üzerinde hakkınız olabilir veya çocuklarınızın üzerinde hakkınız olabilir, çocukların sizin üzerinde hakkı olabilir. Şimdi, meseleye bu kadar ince bir şekilde yaklaşan, hassas yaklaşan bir değerler sahibi olan insanlar olarak bu hususların göz önünde bulundurulması gerektiğini yani ayırışmadan ziyade bütünleştirici, beraber olucu yaklaşımları ön plana çıkararak veya bu hususta çalışmaları, gayretleri olmuş olan insanları dikkate alarak değerlendirilmesinin toplumumuza çok büyük katkısı olacağını ifade ediyorum.

Biraz önce HSYK’dan gelen arkadaşların söylediği, eğer bir ailenin işi mahkemeye hatta hatta karakol noktasına varmış, içeride aile büyükleri, diğerleri veya tanıdık, bildik kişiler tarafından

belirli bir şekilde -şimdi, işte, tahkim diye nitelendiriliyor- başka şekilde eğer çözülememişse, yargıya intikal etmiş noktada -burada hukukçu, avukat arkadaşlar var, hâkimlik yapmış arkadaşlar var- o aileyi tutmak çok zor hâle gelebilir çünkü artık bir toplumun huzurunda siz kendi kendinizi tartışır hâle getirmişseniz ve oradan netice çıkarmaya kalkışıyorsanız çok zordur orada neticeyi almak. Onun sonucu tabii ki ayrılmak varsa işin içerisinde o olabilir ama bizim toplumdaki özellikle bu aile bağlarını ayırışmadan, beraberce korumamız lazım.

Bir de topluma şöyle bir şey söylemek lazım: Yani ailesinde eşyle veya çocuklarıyla falan hep güllük gülistanlık olmuş, hiçbir şey sorun olmamış, en ufak bir şey olmamış, böyle bir aile yapısı yok. Çocuğunuz sizden bir şey istiyor, imkânınız yok, yok diyorsunuz veya siz çocuğunuza bir şey söylüyorsunuz, mesela gidip alması gerekir, “Hayır” diyor o anda “Ben yapamam, ben arkadaşlarıma gideceğim.” diyor. Yani eğer biz ailemiz içerisinde kadın erkek vesaire bir kısmımızın eksik ve noksanlarını belirli bir zamanda tolere edilebilecek olanlarını görmezlikten gelmezsek aileyi ayakta tutmak mümkünsüz hâle gelir ama bir kısım şeylerde birbirimize hoşgörülle bakarak, kadın erkeğe, erkek kadına, o aileyi o şekilde ayakta tutarız, toplumu da bu şekilde ayakta tutabiliriz. Böyle ferdî bir şeye geldiği zaman o toplum nasıl bir hâle gelir, benim kanaatim değişim olmaz o, çözüme olur. Ben şahsen Türk toplumunda çözümeden yana değilim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Başkanım, toparlayalım.

ÜLKER GÜZEL (Ankara) – Evet, efendim, aslında ailenin bir toplumda ne kadar önemli olduğunu hepimiz biliyoruz. Bunun yanında o ailenin içinde de kadının ne kadar önemli olduğunu ve kadının aslen erkekten çok daha ağır yükümlülükler altında olduğunu biliyoruz. Hem çocuk yetiştirecektir hem o yetiştirdiği çocuğu neslini devam ettirmesi için topluma emanet edecektir, milletini oluşturacaktır hem de o aile birliğinde kocasıyla, çocuklarıyla dışarıya karşı bir güç oluşturacaktır. Böylece kadının her bakımdan desteklenmesi gerekir, her bakımdan moral olarak, sevgi olarak, ekonomik güç olarak ve eğitim olarak kesinlikle kadının bu konularda topluma neden kadın mevcut cinsiyetlerinden, canlılardan çok daha lazımdır, bunun altında yatan ana sebep budur. Ayrıca kadının şefkati, sevgisi, sabrı -sabrı diyeyim bir güzel kelime vardı, onu şimdi hatırlayamadım- gerçekten çok önemlidir, o ailenin yumuşaklığını, o ailenin gelenek, görenek ve inanışları açısından, maddi ve manevi değerleri açısından toplumun en ufak bir grubu, birimi olduğunu hepimiz biliyoruz.

Ancak burada karşılaştığımız sıkıntı şurada oldu bütün dinlediğimiz ve edindiğimiz bu anlatılardan çıkardığımız ana fikir, ben özellikle onu vurgulamak istiyorum raporumuzda. Mutlaka bu eğitimde ve kültür desteğinde erkeğin de yer alması gerekiyor. Yani o aileyi meydana getiren her ne kadar kadının sorumlulukları varsa erkeğin de birtakım sorumlulukları vardır ve erkeğin de bu konuda bir eğitim alması gerekmektedir çünkü sonunda bu eğitim ve kültür vicdani birtakım

duyguların şekillenmesini sağlayacaktır çünkü bu ilişkilerde en önemli şey sizin de biraz önce belirttiğiniz gibi insanların kendi vicdani duygularıdır. İçlerinde yaşadıkları o hak duygusunu, o inancı, o duyguyu taşıyabilmeleri çok önemli bir şeydir, kul hakkı. Bunların toplumumuza sadece eğitim kanalıyla değil medya yoluyla, okullar, öğretmenler, arkadaş ilişkileri, aile ilişkileri yani sizin ileri sürmüş olduğunuz o toplumda aile yapısını birim olarak, bir en küçük ünite olarak en mükemmel şekliyle dağılmadan, kurulduktan sonra devam ettirecek bütün gelişmeleri o toplumda sağlamamız gerektiği inancındayım ben de.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Bir diğer Alt Komisyon Başkanımız Sayın Naci Bostancı'ya söz veriyoruz.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, iki hususa ilişkin küçük açıklamanın ardından geçeceğim.

Bunlardan birincisi, girişte insan haklarının evrensel geçmişine ilişkin kısa bir konuşma yapmaya çalıştım, bence kısaydı dinleyenler açısından nasıldı bilmiyorum. Bu konuşmayı daha veciz bir şekilde, buradaki her bir üye daha yetkin bir şekilde kesinlikle yapabilir. Bunu siyasi kontenjandan yapılmış bir konuşma olarak görmedim, ümit ederim buradaki arkadaşlar da görmemiştir. Yani siyasi kontenjandan yapılmış bir değerlendirme değildi, zaten mahiyeti itibarıyla da takdir edersiniz ki farklıdır. O yönde bazı imalar anladım da bu bakımdan bu tashihe ihtiyaç hissettim.

İkincisi, burada çok çeşitli konulara ilişkin değerlendirmeler yaparken zaman zaman basın şahit tutuluyor, basına gönderme yapılıyor. Basın demokratik toplumlarda çok önemli bir işlevi yerine getiriyor, bunu hepimiz biliyoruz ancak basın-yayın organları arkalarındaki ekonomi, profesyonellerinin ideolojileri ve birtakım bağları nedeniyle muhakkak olaylara belirli perspektiften bakıyor. Bunlar toplumu uyarmak, hangi yönde çalışmalar yapılması lazım geldiği konusunda dikkat çekmek bakımından çok değerli ama kurumların işlevini yerine getirmiyor. Bir mahkemeye ilişkin basının yapmış olduğu yayın onun mahkeme olduğu, mahkemeye benzer şekilde oradaki değerlendirmelerin değerlendirilebileceği anlamına gelmez. O bakımdan basın-yayın organlarına ilişkin birtakım uyarıları dile getirirken böyle bir ayırt edici dikkatle konuşmakta fayda var diye düşünürüm.

Şimdi, alt komisyonun raporuna ilişkin olarak konuşacak olursam, değerli arkadaşlar, 9 toplantı yaptık, bunlardan 2 tanesi kendi aramızdaydı, 7 tanesi arkadaşları dinledik. Biliyorsunuz, Komisyonumuz terörden kaynaklı yaşam hakkı ihlallerine İlişkin bir çalışma yapıyor, bunun toplumsal ve insani maliyetine yönelik bir çalışma. Bu çerçevede iki aksta yürütüyoruz çalışmamızı: Birincisi, konuya ilişkin söyleyeceği sözü, temsil edici hüviyeti olan ve Komisyon üyelerinin teklif ettiği isimleri burada dinliyoruz. Uzun bir listemiz var, bu isimleri tespit ederken takdir edersiniz ki oylama

marifetiyle tespit etmiyoruz, bize gelen isimleri makul bir sıralama çerçevesinde dinlemeye çalışıyoruz. O yüzden de çalışma günlerimizi iki güne çıkarttık. Bazen aynı günde 2 kişiyi dinlediğimiz de oldu. Bu çerçevede bu akıllardan birincisiyle ilgili dinlediğimiz isimleri ifade edecek olursam Ümit Fırat, Doçent Doktor Hüseyin Yayman, Profesör Doktor Vedat Bilgin, Profesör Doktor Ümit Özdağ, Şanar Yurdatapan, Nadire Mater ve Burcu Şentürk, bugüne kadar dinlediğimiz isimler. Bundan sonra da yine Komisyon üyelerinin teklif ettiği isimleri dinlemeye devam edeceğiz.

Burada, yapmaya çalıştığımız Türkiye’de terör marifetiyle yaşanan gerçekliği insanlar, bu temsil edici kişiler nasıl hikâye ediyorlar, nasıl değerlendiriyorlar? Mütakabil bir okumayla biz rapora bunu nasıl eklemeyebiliriz? Ortak bir Türkiye resmine ulaşabilir miyiz? O yüzden dinliyoruz. İkincisi de ailelere ilişkin çalışma yapacağız, doğrudan doğruya bu yaşam hakkı ihlaline uğramış kişilerin acısını yaşayan ve bu acı üzerinden artık hangi hâl ve şart içerisinde kendi durumunu ve Türkiye’nin hikâyesini temsil ediyor, bunu da dikkate alarak bu insanlarla görüşmeler yapacağız. Bu görüşmelerin de çok dikkatli bir şekilde yapılması gerektiği malumdur. Önemli olan manipüle edilmiş bilgiler değil hakikaten ne düşündükleri ve nasıl baktıkları hususunda gerçek fikirlere ulaşmaktır. O yüzden belki kimi ailelere hiç kimseye söylemeden, mesela basına da söylemeden gitmek ve görüşmek bir tür nümayiş havası içerisinde o ailelere gidersek bize ne anlatacaklarını bilemeyiz ama sessiz bir şekilde gidersek muhakkak daha olağan bir ortam içerisinde onları dinlemiş oluruz. Aileleri hem Türkiye’yi temsil edici hem de tarihsel olarak yaşanan otuz yıllık şiddetin kronolojisine uygun bir şekilde seçmeye çalışacağız. Böylelikle 80’lerde, 90’larda bu acıyı yaşamış olan insanlar nasıl bakıyorlar? Türkiye’nin farklı yerlerinde olan insanlar nasıl bakıyorlar? Bunları ve o temsil edici kişilerin anlatımlarını bir araya getirerek bu toplumsal ve insani maliyete ilişkin ortak bir rapora ulaşmayı ümit ediyoruz, verimli bir çalışma yapıyoruz. İnşallah bir, bir buçuk yıl içerisinde bir neticeye ulaşırız.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Buyurun Hocam.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Şimdi, evet, epeyce kişiler dinledik. Bunlardan bir kısmı “terörden kaynaklı yaşam hakkı ihlali olması” ismini taşımasına rağmen burada âdeta ideolojik bir propaganda yapma durumuna düştüler. Tabii, zaman zaman bunlara sorular yönelttik fakat şunu söyleyeyim: Çok yararlı kişiler de dinlendi burada. Özellikle en son dinlediğimiz Burcu Şentürk bir doktora tezi yapmıştı. Her iki tarafın yani diyelim ki terörden doğrudan mağdur olmuş insanların kendilerini ve çeşitli adlar altındaki mesela şehitlik kavramı gibi aynı şekilde terörist grupların ailelerinin bu konudaki görüşlerini de ele almıştı ve ciddi bir akademik çalışma yapılmıştı. Bunun son derece faydalı olduğunu düşünüyorum ama bazı belli bir ideolojiye mensup insanların doğrudan

doğruya burada geldiklerinde aslında kapsamın dışında farklı bir biçimde değerlendirme yaptıklarını da gördük.

Dolayısıyla zannediyorum ki burada yapmamız gereken bizim doğrudan doğruya mağdurları dinlemek yolunda olması daha önemli diye düşünüyorum. Yani bu, diyelim ki PKK örgütlerine çocuklarını vermiş veyahut da çocukları kaçırılıp bu hâle getirilmiş, sonra baskı altında kalıp haraç ödemek zorunda kalmış ve yine terör örgütleri tarafından mahkeme edilmiş insanların, yine, buna karşılık terörden doğrudan doğruya etkilenen, çocuklarını kaybetmiş insanları doğrudan dinlemek veya sivil insanları işte, terör örgütü tarafından atılmış bir bomba sebebiyle hiçbir bu konuyla alakası olmayan insanların işte, hayatını kaybedenler, yaralananların, bunların dinlenmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, biz, burada şunu yapmak istiyoruz herhâlde: Doğrudan doğruya bütün -geniş bir anlamda- insan haklarının tüm yönleriyle ihlali değil “terörden kaynaklı” ismini taşıması sebebiyle bundan kaynaklananları yani daha mevzi yapmamız gerektiğini düşünüyorum. Aksi takdirde ipin ucu kaçacaktır ve bir sonuca ulaşılması da zorlaşacaktır. Bu konuda belki biz alt komisyon olarak yeniden bir değerlendirme toplantısı yapıp bu konuyu ciddi bir biçimde ele almak zorundayız diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Değerli arkadaşlar, değerli üyelerimiz; 3’üncü maddemize geldik, Almanya’da gerçekleşen Neonazi cinayetlerinin görüşülmesi maddesine.

Bu konuyla ilgili sizlere birazcık bilgi aktarımda bulunmak istiyorum. Biliyorsunuz, siz de basından takip etmişsinizdir, 2000 ila 2006 yılları arasında özellikle küçük esnafardan oluşan Türk vatandaşları öldürülmüştü, cinayete kurban gitti. Bunlar Nürnberg’de çiçekçilik yapan Enver Şimşek, Hamburg’da bakkallık yapan Süleyman Taşköprü, yine Nürnberg’de terzilik yapan Abdurrahim Özudođru, Münih’te manavlık yapan Habil Kılıç, Rostock’ta dönercilik yapan Yunus Turgut, Nürnberg’de dönercilik yapan İsmail Yaşar, Dortmund’ta büfecilik yapan, büfe işleten Mehmet Kubaşık ve yine, Kasıl’da İnternet cafe işleten Halit Yozgat. Bunların dışında bir de eşi Alman vatandaşı, kendisi Yunan vatandaşı olan Theodoros Boulgarides’te bu çerçevede cinayete kurban giden bir kişi.

Değerli arkadaşlar, bu cinayetler işlendiği zaman, özellikle Alman basınında farklı bir şekilde işlenmişti. Bunları hemen bir dönerci cinayeti adlandırmasıyla bunların sanki bir ticari bir rekabetten kaynaklandığı yazıldı. Daha sonra bunların bir kısmının sanki eroin mafyasıyla aralarının bozulduğunu, bu sebepten dolayı öldürüldüklerini, hatta bazı yayın organlarında da efendim, Türkler de ailece şiddet olabilir ya babası oğlunu öldürmüştür ya eşi işte, kocasını öldürmüştür veya oğlu

babasını öldürmüştür gibi, yorumlar yapılmıştı. Bu yorumlar böyle devam ederken tesadüf üzeri bunun böyle olmadığı, aslında bu cinayetleri ırkçı, bir Nazi çetesinin öldürdüğü ortaya çıktı. Bu da iki tane Neonazi örgüt üyesi Bönhardt ve Uwe Mundlos'un bir karavanda ölü bulunması üzerine yapılan araştırmada, yine burada, bu çetelerin üyesi ve bu üyelerin de kız arkadaşı olan Civişkavu yaşadıkları evi yakmak istedi, özellikle delilleri karartmak adına fakat bu sırada evin camları, kapıları patlamadığından dolayı kendiliğinden yangın sönmüş oldu ve buraya gelen polisler o şok edici gerçekle karşı karşıya kaldılar. Cinayette kullanılan silahlar olmak üzere ve bu tetikçilerin arkasında olan belki oluşumları da ortaya çıkaracak çok ciddi manada belgeler ortaya çıktı.

İşte, bu aşamadan sonra, Dışişleri Bakanımız Sayın Davutoğlu, bizleri de gezisine davet ederek İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Başkanı olarak sizin gezimizde bulunmanız lazım, yine Türkiye-Almanya Dostluk Grubu Başkanı Sayın Çağatay Kılıç da heyetimizdeydi ve Parlamento olarak 3'ümüz ve yine Dışişleri bürokratları olmak üzere bir heyetle Almanya'ya gittik. 2-4 Aralık tarihlerinde, burada başta Cumhurbaşkanı Sayın Christian Wulff yine Dışişleri Bakanı Westerwelle, İçişleri Bakanı Peter Frederik olmak üzere, cinayetlerin işlendiği eyaletlerin başbakanlarıyla direkt görüşmeler yaptık. Ailelerin evlerine gittik, gidemediğimiz evlerin ailelerini de konsolosluklara çağırarak bire bir hikayelerini dinledik. Bununla yetinmedik ayrıca, bizim vatandaşımız olmamasına rağmen aynı mahiyette bir cinayete kurban gittiğinden Yunan vatandaşı olan Theodoros Boulgarides ile de görüşme imkânımız oldu, onun acılarını da paylaşmış olduk.

Alman yetkililerle görüşmelerimizde kendilerinin bu konuda çok büyük bir mahcubiyet içerisinde olduklarını ve şok yaşadıklarını, ailelerin acılarını yüreklerinde hissettiklerini ve bu cinayetleri çözmek için gerekli teminatı vereceklerini söylediler. Yine Christian Wulff, Cumhurbaşkanı, bizzat, "şahsen, şahsi teminatımı veriyorum bunları çözmek için" diye söyledi. Yine İçişleri Bakanı Frederik, şu anda 450 tane polis ve kamu görevlisi bu işi çözmek için uğraşiyor, "Gerekirse sayıyı artırmaya da hazırım." dedi. Olay böyleyken tabii, mağdurlar, büyük acılar çekmişler, şu anda ne Alman polisine ne Alman sistemine ne Alman adaletine güvenmiyorlar, kendilerini büyük bir güvensizlik duygusu içerisinde hissediyorlar, bunu aktardık. Dedik ki: "Öncelikle sizin yapmanız gereken bu ailelerin güvenini kazanmanız lazım çünkü bunların babaları öldürüldü, eşleri öldürüldü, oğulları öldürüldü ama bu ülkeyi terk etmediler. Dolayısıyla, bu ülkede yaşamaya karar vermişler, öyleyse artık bunlar Almanya'nın asli unsurları olarak bunların güvenlikleri başta sizden sorumludur, bunu temin etmeniz lazım." diye kendilerine beyan ettik.

Yine, orada, tabii, şunu da açıkça konuştuk: Yani bir babanın oğlunu öldüreceğini düşünüyorsunuz da veya bir eşin kocasını öldüreceğini düşünüyorsunuz, hatta hatta on bir yaşındaki bir çocuk dahi sorgulanmış, bir kız çocuğu, "Babasını öldürdü." diye tam yirmiye yakın DNA testine tabi tutulmuş. Şimdi, bunları düşünüyorsunuz da, bu kadar ince ayrıntı düşünüyorsunuz da, bu Alman

disiplini niye acaba bunların bir Neonazi cinayeti olacağını düşünemiyor? “Yoksa bu katilleri kollayan sizin sisteminiz içerisinde birileri mi var?” diye açıkça, çok net bir şekilde bunlara, bu soruları tevcih ettik. Kendileri de bu soruşturmalarda aksaklıkların yaşandığını artık kabul ediyorlar ve bu Neonazi cinayetlerinden ve uygulamalarından kendilerinin de son derece rahatsız olduklarını bir kez daha beyan ettiler. Tabii, orada şunu da hatırlattık: “Bakın, önümüzde bir dünya krizi var. Bu kriz Avrupa’yı sarmaya başladı.” dedik. 1929’u hatırlattık. “1929’da da böyle bir kriz ortamında Hitler ortaya çıkmıştı, Mussolini ortaya çıkmıştı ve bunlar önce faturayı yabancılara kesmişlerdi. Sadece Almanya’da 3,5 milyon Türk vatandaşı yaşıyor, başka yabancılar da var. “Yarın, Allah göstermesin, siz bunların üzerine gitmezseniz, bunları tolere ederseniz, bunları masum gösterirseniz çok daha büyük sorunlarla karşı karşıya kalırsınız, Avrupa kalır.” diye bunları ciddi manada uyardık.

Tabii, mağdurlara desteğimizi orada açıkladık. Sayın Dışişleri Bakanımız bir hukuk bürosunun da kurulacağını ve mağdurların bütün yargılama masraflarının Dışişleri Bakanlığımız tarafından karşılanacağını, yine ailelerin çocuklarına eğitim bursu sağlanacağını söyledi. Bu arada ailelerden bize şöyle bir açıklama getirildi: Bizlere bu işlerin bir yerde kapatılması veya işte karşılıklı anlaşma adına 10 bin euro teklif ediyorlar. Bir ailenin cevabı çok enteresandı. “10 bin euroya eğer muhtaçsa, ben 10 bin euroyu vereyim Alman maliyesine ama bu canileri yargılasın ve bunlar hak ettikleri cezalara çarptırılsın.” diye çok anlamlı bir şekilde böyle bir beyanatı oldu.

Şimdi, bütün bu olaylardan sonra komisyonumuzda bunu gündeme getirelim dedik çünkü Sayın Dışişleri Bakanımız konuşmalarında da “Bu işe biz tarafız.” dedi. “Bu işe Dışişleri Bakanlığımız taraf, Hükümetimiz taraf ve Türkiye Büyük Millet Meclisi taraftır.” diye açık bir şekilde söyledi. Dolayısıyla biz bu aşamadan sonra komisyonumuzun belki bir alt komisyon kurmadan, komisyon olarak, meseleye el atarak, burada, Almanya’da incelemelerde bulunmasını, ailelerle görüşmesini, yetkililerle yine görüşmeler yapılarak, öncelikle bir rapor tanzim etmesini, yine uzun sürecek olan bu yargılama süreçlerine de zaman zaman izleyici olarak buradan heyetlerle gidilmesini ve bu yargılama süreçlerini sonuna kadar takip etmesi açısından böyle bir gündem yaptık.

Takdirlerinize sunuyorum.

Şimdi size söz vereceğim.

Sayın Halaçoğlu...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) - Çok teşekkür ederim Başkanım.

Şimdi, bu gerçekten çok önemli bir konu fakat hadise tabii, sadece bu mağdurlarla alakalı değil, çok daha geniş biliyorsunuz ve orada yaşayan insanlarımızın, yani bugüne kadar pek çok basında bu Neonazilerin yer aldığını ve hatta Türk gençleriyle çatışmalar içerisinde buldukları defalarca yer aldı. Dolayısıyla, mesela hukuk bürosu gibi bir büronun orada oluşturulması çok güzel bir şey ama bunun sadece bu mağdurlarla bağlantılı değil, belki elçiliklerimiz -ki pek fazla iş

yapmadıklarını düşünüyorum o konuda- özellikle oradaki vatandaşlarımızın biz komisyon olarak hangi ölçüde baskı gördüklerini... Zaten ikinci sınıf vatandaş muamelesi görüyorlar. Bunları doğrudan doğruya, gidip onların dertlerini dinleyip, onları bir rapor hâline getirmemiz ve bunu, tabii ki Dışişleri Bakanlığımız aracılığıyla Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak Almanya yetkililerine bildirmemiz gerekiyor. Siz de biliyorsunuz, hepimiz biliyor, oradaki vatandaşlarımız gerçekten mağdur ve baskı altındalar, pek çok şekilde ikinci sınıf vatandaş muamelesi görüyorlar. Bunlar eğitimde de görüyorlar, biliyorsunuz ve bunları akli yetersizlikten dolayı başka okullara verdiklerini de biliyoruz. Bunu çok yönlü araştırıp, komisyon olarak bir sonuç raporu hazırlamamızda yarar olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Şener...

İHSAN ŞENER (Ordu) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, tabii, bu cinayetlerin faileri inşallah yakalanır, cezalandırılır, temennimiz budur ama Sayın Hocam'ın da bahsettiği gibi, özellikle eğitimle ilgili gerçekten Türk çocuklarına ya da Türkiye'den göçenlerin çocuklarına öğretmenlerin verdiği raporlar doğrultusunda eğitimde fırsat eşitliği tanımıyorlar, bu çok açık. Bunun bence komisyon tarafından da tespit edilmesinde fayda var. Ne yazık ki, tabii, şu anda sebebini çok fazla bilemediğimiz Almanya'nın hem Hükûmet politikası olarak, devlet politikası olarak vakıfları kanalıyla Türkiye'de birtakım faaliyetler de yaptığını biliyoruz. Belki bunların boyutlarıyla ilgili de Almanya'dan elde edeceğimiz ipuçları bize ışık tutacaktır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Biz teşekkür ederiz.

Sayın Pakdil...

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biraz önce de Murat Bey'lerin komisyonuyla ilgili olarak konuşurken de ifade etmeye çalışmıştım, şimdi, tabii ki yurt dışında yaşayan çok sayıda vatandaşlarımız var bizim. Türkiye Cumhuriyeti devletimizin yapmış olduğu bir kısım faaliyetler var, özellikle bu akraba topluluklarıyla ilgili kurulmuş olan bir birimiz var, TİKA'nın yapmış olduğu faaliyetler var.

Şimdi, dünyadaki insanlar açısından en zor şeylerden bir tanesi sahipsiz olmaktır. Mehmet Emin Yurdakul'un galiba, "Sahipsiz olan memleketin batması haktır." diye öğretilirdi. Sağ olsun, bu vatan batmayacaktır. Şimdi, burada yaşayan insanlarımız var. Biraz önce İhsan Bey temas etti, söyledi, Yusuf Hocam da söyledi, şimdi Alman toplumunun değerlendirmesi, tabii bunların çocukken Almanca'yı yeterince öğrenmeleri gerekir. Başbakanımız da, Cumhurbaşkanımız da bu hususta sürekli vurgular yapıyorlar. Orada, yani Alman toplumunun vatandaşı bile olsalar hem kendi kültürümüzü

hem de onların lisanını çok iyi öğrenmeleri gerekiyor. Şimdi, buradaki bir kısım eğitim-öğretim noktasındaki o yaklaşımlar, o değerlendirmeler Almanların kendi kültür yapılarıyla ilgili olarak ortaya koymuş olduğu değerler. Şimdi, siz, tam özümsemediğiniz bir kısım değerlerle karşı karşıya kaldığınız zaman oradaki değerlendirmeden geçiyorsunuz. Dolayısıyla, diyorlar ki: Bu çocuklar efendim, filan okulda okuyamazlar veya akademik tahsil yapamazlar. Daha böyle, alt gruplara doğru, tabiri caizse, ötekileştiriyorlar, öteleniyorlar. Bunlar, tabii ki çok ciddi bir kısım sıkıntılara sebebiyet veriyor çünkü üçüncü nesildir orada yaşayan insanlarımız o anlamda var. Buradaki temel sıkıntılardan bir tanesi bizim, tabii insanlarımızın da eksikleri olabilir çünkü o toplum içerisinde yaşıyorsanız en azından o toplumun kullanmış olduğu lisanı, Almancayı iyi derecede bilmeniz lazım, en azından bir Türk toplumundaki insanın Türkçeyi bilmesi gibi bilmesi gerekiyor. Eğer bu, öğrenilmiyorsa toplumun dışına doğru çıkıyorsunuz, bu defa kendi içinize doğru böyle büzülüyorsunuz, çekiliyorsunuz. Burada bir kısım sıkıntılar oluşuyor. Bu tabii ki bizim eğitim camiamızın da nihayetinde sorunlarından bir tanesi, bu şekilde yapılıyor ama son zamanda mesela dini alanda, diğer şeylerde çok ciddi yapılanmalar var. Oradan gelen, burada ilahiyatta okuyan insanlar var, yani Almanya'da lise mezunu filan olmuş, o ülkenin lisanını bilen anlamında. Şimdi, burada, bu insanlarımızın sahipsiz olmadıklarının, kimsesiz olmadıklarının bilinmesi lazım, siyasi otoriteler de bu hususta zaman zaman beyanda bulundular. Ben Sayın Başbakanın konuşmalarından falan hatırlıyorum, bunu. Bu bakımdan bir hukuk bürosu tabii ki kurulur, bu davaların özel bir durumu var ama eğer oradaki işleri bizim de yeterince takip ettiğimiz konusu ortaya çıkarsa bu husustaki yapılacak olan haksızlıklarda çok daha dikkatli olunması gerektiği ortaya çıkar.

Başkanlık Divanındayken Bülent Bey'le bir şeye gitmiştik, bu, mesela hatıramı sizlerle paylaşayım: Sayın Merkel o zaman ana muhalefet partisi genel başkanıydı, Dışişleri Bakanı Fischer'di galiba, yanlış hatırlamıyorsam, konuştuk. Sayın Merkel'in söylediği aynen şu, dedi ki: "Efendim, Türkiye çok büyük bir ülke, büyük bir coğrafya, büyük bir medeniyet birikimi falan var. Biz şimdi Türkiye gibi bir ülkeyi Avrupa'ya alırsak, hazmedemeyiz." aynen ifadesi bu. Tercüme ettiklerinde Bülent Bey o zaman çok sert tepki gösterdi, dedi ki, o tercüme eden kişiye "Aynen bunları kendisine söyleyin." ve dedi ki: "Biz Avrupa topluluğunu - işte bir kısım Kopenhag kriterleri var, Avrupalıların bizim de sürekli tekrar ettiğimiz- bu kriterlere uygun olarak bir birlik kurduğunuzu zannediyorduk ama burada gördük ki siz başka bir kısım şeyler... Yani böyle birkaç milyonluk bir ülke olursa hazmederseniz, tamam topluluğa buyursun gelsin ama daha büyük bir ülke olursa biz bu işin altından çıkamayız anlamında bir yaklaşım. Bu dürüst bir yaklaşım değildir, bu doğru bir yaklaşım değildir, bu çiftçe standarttır." diye attı. Doğrusu Sayın Merkel'de çok geri adım falan atmadı böyle bayağı bir sertleşmeler falan oldu. Sonra Dışişleri Bakanı araya girdi, diplomatik bir üslupla -bizim değil onların Dışişleri Bakanı- konuyu yumuşattı. Şunu demek istiyorum: Şimdi, buradaki yaklaşımlarda entegre

olma olayıdır, asimile olma olayı ayrı bir olaydır. Bunlar, yani bir kısım çevrelerin şeyi, asimile etmek istiyorlar tamamen. O bakımdan, sizin de söylediğiniz, bu davalarda, yani gözlemci olarak bile bulunmak, diğer şekilde bulunmak Türkiye'nin şu anda gelişen konumuna da istikbalde bir yerde yer alacak, ki ben şahsen inanıyorum bu ülkenin dünyada önemli bir yeri olacağına, bunları takip etmek oradaki insanlarımızı da bir güven vermek demektir, hatta burada, bu Dışişleri Bakanlığımız mensuplarımız bu halkla belki çok iç içe olamayabilirler ama gelen insanların bir kısım yerden dönmemesi veya onlarla hemhal olunması vardır çünkü o insanlar bu ülkenin vatandaşları olduğu için, o kişiler oralarda görev yapıyor. Türkiye şu anda Avrupa'da mesela misyon temsilcilikleri açıyor, büyükelçilikler açıyor yeni yeni Afrika'ya önem veriyor. Hâlbuki bir kısım ülkeler de oradaki bir kısım yerlerini kapatıyorlar ama ben Sayın Dışişleri Bakanını bir toplantıda dinlemiştim, onların maliyetini falan hesap ettiğiniz zaman, Türkiye'nin oradaki yapacağı işlerin bunun yanında çok cüzi bir kısım değerlendirmeler, maliyetler ortaya çıkıyor. Burada, oradaki insanlarımızın hukukunu korumak babında, sadece buradakileri değil, oradakileri de korumak veya size de o konuda teşekkür ediyorum, Dışişleri Bakanına da, yani Yunanistan vatandaşı da olan veya Yunan kökenli olan bir insanın da bir hakkı ihlal edilmişse Türkiye'nin, geçmiş, büyük bir medeniyetin çocukları olarak onların da hakkını talep etmek gibi bir sorumluluğumuz olmalıdır diyorum. Yani bu konularda, bu ihlaller varsa bunun peşinde olmalı. Tahmin ediyorum ki Başkanlık da bu hususta gereken ilgiyi gösterir. Bu aynı zamanda bize düşmüş olan, yani şu an itibarıyla biz burada görev yapıyoruz, belki başka bir zaman, başka bir yerde arkadaşlarımız görev yaparlardı ayrı bir şey ama şu anda bu insanların bizim üzerimizde doğan bir hakları olarak da, bunu mütalaa ediyorum, yani bunun hem burada hem uhrevi sorumluluğundan kurtulmak için bunların takip edilmesi gerektiği kanaatindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Pakdil, sizi teyiden söylüyorum, burada Tülin kızımız vardı, onu dinlemiştik. O son derece başarılı bir örnek aslında entegrasyon açısından. Kendisi Gül Nazım'da okumuş, daha sonra mimarlığa gitmiş ve hâlen okuyor. Diyor ki: “Beni yetiştiren öldürülen babamdır.” “Entegrasyonsa benden daha güzel bir örnek var mı?” diyor “Ama beni üniversiteye yollayan babamı bu katiller öldürdü.” diyor. Tabii, buradan hareketle entegrasyon çift taraflı bir ilişkidir. Yani sadece ben entegre olayım dersem o zaman asimi olur. Benim entegre olduğum yerde veya Türklerin entegre olduğu yerde karşı taraftaki toplumun da bunu kabullenmesi lazım kültürüyle, varlığıyla, kimliğiyle vesaire... Bunu şu açıdan telkin ediyoruz: Alman toplumunun da artık bu noktaya gelmesi lazım.

Oradaki ziyaretlerimizde her ilde kendi vatandaşlarımızla da toplantılar yaptık, büyük salon toplantıları yaptık, son derece faydalı oldu. Ayrıca, Mardin'den göç etmiş, orada Süryani Kilisesi'ni

kurmuş ve bir topluluk oluşturmuş, oradaki insanlarımızı da ziyaret ettik. Yine, cemevinde ziyaret ettik.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) - Medyadan takip ettik.

BAŞKAN – Takip ettiniz. Dolayısıyla, yani gerçekten Türkiye büyük medeniyet kurmuştur, hiç kimseyi ayırt etmeden, herkesi kucaklayarak böyle bir ziyaretimiz olmuştu. Bundan sonra da inşallah bu şekilde yapılacaktır.

Bostancı Bey.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Çok teşekkürler.

Değerli arkadaşlar, bu hazmetme meselesi bizim Avrupa Birliği sürecinde de çok dile gelmişti. Kavram, biliyorsunuz, iktidar ilişkilerine atıf yapar. Hazmetmek söz konusu olunca bir yutan vardır, bir de yutulan vardır. Orada yutulan rolü Türkiye'ye, yutulan rolü de Avrupa'ya düşüyor. Hazmedildiğinizde artık entegrasyon veya uyum değil başka bir şey, yani aslanın tavşanı hazmetmesi ve onun aslan olarak varlığını sürdürmesi anlamına gelir, tavşan artık yok olmuştur.

Şimdi, bu Neonazilerin cinayetlerinin polisiye takibi ayrı bir iş, bunun arkasındaki kültürel, politik dünya ayrı bir iş ve zannediyorum biz komisyon olarak biraz bu arka plana yönelik de çalışmalar yapmak durumundayız.

Benim gördüğüm iki Avrupa var. Bunların birincisi, daha evrensel bir yaklaşımı olan, bizim de kendisine hayranlıkla baktığımız ve ilham aldığımız bir Avrupa. Bir diğeri de kendi içine kapanan, dünyayı çok kategorik olarak gören ve bir hegemonyo ilişkisi üzerinden diğer ülkelere hazmedilme rolü atfeden bir Avrupa. Bu ikinci Avrupa'dan da memnun değiliz. Almanya'nın burada daha eşsiz bir rolü var, Bismarck sonrası Almanya'nın. Faşizmde yükselirken Führer marifetiyle aslında arkasında Junkerler ve Ruhr Havzası kömür çelik üreticileri vardı, bir sosyal ve iktisadi ilkeleri vardı. Şimdi, bu Neonazilerin yükselişinde de benzer bir hikâye var. Avrupa'nın ekmeği azalıyor, sofraya oturan çoğalıyor, temel derterleri göçmen meselesi, ekmeğe elini uzatan el fazla oluyor ama kolonyal sistem talihsizi takip ediyor. Dün gittiğiniz topraklardan, bugün onların çocukları geliyor, senin sofrana oturuyor, bundan da son derece rahatsızlar. O yüzden kendi içine kapanmakla dışarı açılmak arasında Araf'ta Avrupa ne yapacağını düşünüyor. Bu Descartesler gibi, Fransa'nın eski başbakanları bu bir Hristiyan kulübüdür şeklinde daha içi kapanmacı bir eğilim gösterirken daha çok sosyal demokratlar Avrupa'nın o bizim de ilham aldığımız ve o büyük Avrupalı düşünürleri, yazarları, çizerleri barındıran evrensel Avrupa idealine daha uygun bir profil çiziyorlar.

NEVZAT PAKDİL (Kahramanmaraş) - Başbakan yardımcısı seçtiler zaten Türk.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Evet.

Biz bu ikinci Avrupa'yla da muhakkak iş birliği yapmak ve kategorik olarak bu Avrupalılar, Batılılar böyledir filan şeklindeki bu geleneksel, popüler klişeye düşmemek gerekiyor.

Sarrazin ilginç bir örnektir bu Bundesbank Yönetim Kurulu üyesiydi ve bir kitap yayınlamıştı. Özellikle Türkler entegre olamıyorlar, çok suç işliyorlar, bunların kafaları çok farklı çalışıyor. Avrupa'yı kültürelci bir eğilim çizgisine tarif eden bir yaklaşımı ifade etmişti Sarrazin. İlginç olanı Bundesbank'tan attılar ama Alman toplumu çok ilgi göstermişti Sarrazin'in fikirlerine, çok ciddi bir toplumsal destek görmüştü. Asıl problem bence burada, mesele sadece evrensel, soyut, insan hakları temelinde dile getirildiğinde eğer bu sosyal, iktisadi şartlar itibarıyla ciddi bir karşılık göremeyecekse patinaj yapmanın manası yok, arka plana ilişkin müdahil olmanın yollarını aramak gerekiyor. Bu çerçevede Avrupa'nın evrenselci, kucaklayıcı entegrasyona yönelik yaklaşımıyla kurulacak bağların, siyasal, kültürel bağların çok önemli olduğunu düşünürüm. Sonuçta bütün dünya Balkanlaşıyor, bütün dünya bu Balkanlaşan dünya içerisinde kendisine kültürlerin birbirleriyle ilişkileri, milletlerin ilişkileri bakımından yeni yol haritaları oluşturmak durumunda. Böyle bir perspektifle çalışmayı yürütürsek zannediyorum bize olduğu kadar Avrupa'nın ilham aldığıımız dünyasına da faydalı bir iş yapmış oluruz diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Kerim Yıldız...

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Başkanım, çok kısa ve somut bir önerim olacak. Eğer biz sadece biz cinayetleri inceleyeceksek zaten siz ve arkadaşlar orada bir çalışma yapmışsınız. Bir grubun gidip bunu sonuçlandırması, rapor hazırlaması yeterli olacaktır ancak Almanya'da yaşanan ayrımcılık, eğer onu araştırarak, inceleyeceksek, birçok alanda, eğitimde, sağlıkta, hukukta, ticarette, inançta, günlük yaşantıda birçok ayrımcılık durumları mevcut, bunlar hep incelenecekse hem zaman hem vakit hem de kapsamlı çalışma gerektiriyor. Belki bir alt komisyon veya buna alternatif bir oluşumla ancak yapılabilir.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle Kerim Bey, alt komisyon kurduğumuzda hem daralıyor, biraz uzun soluklu bir iş gibi görüyoruz meseleyi, devasa bir iş hem de ben arzu ediyorum ki böyle daha mikro heyetler gitsinler ara raporlar bir yerde toplansın ama farklı farklı arkadaşlar da gitsin hem o kültürleri görsünler hem ülkeyi görsünler hem de o meseleyle yüzleşsinler, biraz da onu istiyorum. Yoksa dar çerçevede kalır, 5 arkadaş gider gelir, gider gelir, bir bakarsın, yani sorun da çıkartabilir bu şeyde. Ben daha mikro heyetler ama farklı farklı heyetlerle birlikte gidilsin arzu ediyorum.

MEHMET KERİM YILDIZ (Ağrı) – Olabilir.

BAŞKAN – Şimdi, başka söz isteyen yoksa...

O zaman şöyle bir şey yazmışlar. Oku bakayım, bunu belgeleştirebilir arkadaşlarımız, bir önerge gibi yani.

Almanya'da Türklere ve yabancılara karşı işlenen ırkçı Neonazi saldırıları, sabotajları ve cinayetlerinin heyetler hâlinde mahallinde incelenerek gerekli temasların yapılması, rapor tanzim edilmesi ve yargısal sürecin izlenmesine yönelik çalışma kararı alınması hususu...

BAŞKAN – Bu cinayetlerin yanına ve başkaca sorunlarının da, öyle bir şey ilave edelim.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – “Eğitim, kültür ve diğer insan haklarıyla ilgili konularda.” diyelim.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Şimdi, Almanya'da, şey olsun diye söylemiyorum, özellikle benim seçim bölgem Sivas'ta Sayın Başkanım YİMPAŞ zedeler var Sayın Başkanım. YİMPAŞ Holding tarafından Sivas'ta 20 binin üzerinde gerçekten mağdur edilmiş, dolandırılmış insanlar var. Aslında bu da bir insan hakkı ihlalidir. Yani oraya gittiğinizde belki samimiyetle... Murat Bey, benim her önerime gülüyorsunuz ama bundan daha büyük bir insan... İntihar eden insanlar oldu. Yani bunlar da mesela, eğer olabiliyorsa, giden komisyonların çalışma alanı genişletilecekse samimiyetle söylüyorum, bunlar da incelenebilir, bunlar da araştırılabilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Geçen dönem vardı, yapıldı.

KERİM ÖZKUL (Konya) – 22'ci dönemde yapıldı Başkanım.

BAŞKAN – Nasıl ifade edelim?

Oku şimdi tekrar:

“Almanya'da Türklere ve yabancılara karşı işlenen ırkçı Neonazi saldırıları, sabotajları ve cinayetleri ile diğer insan hakları ihlallerinin heyetler hâlinde mahallinde incelenerek gerekli temasların yapılması rapor tanzim edilmesi ve yargısal sürecin izlenmesine yönelik çalışma kararı alınması hususu.”

BAŞKAN – Yargısal sürecin izlenmesi. Heyet olarak sadece orada gözlemci bulunduracağız.

O zaman bu şekilde oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir arkadaşlar. Hayırlı olsun.

Bir diğer gündem maddesine geçiyoruz.

Samsun Milletvekili Sayın Cemal Yılmaz Demir'in...

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Sayın Başkan, ona geçmeden önce heyeti seçmekte fayda yok mu yani?

BAŞKAN – Hayır, onu daha sonra kendi aramızda yapacağız. O kadarcık yetkimiz olsun Murat Bey. Bu bir ziyarette bitecek işler değil. Gerekirse düzeltiriz.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Ona bir şey demiyorum, Komisyondan eğer yetki almazsanız dönebilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Yetkiyi bu şekilde almış oluyoruz.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Başkandan mı?

BAŞKAN – Evet. Gerekirse düzeltiriz.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Bununla ilgili bir komisyon kurulmasına... Zaten komisyon kurulması yetkisi var burada.

BAŞKAN – Heyetler hâlinde diye karar aldık arkadaşlar.

MURAT YILDIRIM (Çorum) – Öyle olabilir. Onu ekleyelim ya da Komisyonun karar alması divan olarak. “Başkanlık heyetince karar verilmesi” diyelim.

BAŞKAN – Tamam, ona bakarız.

Samsun Milletvekili Sayın Cemal Yılmaz Demir’in kaçak göçmenler ve sığınmacılarla ilgili alt komisyon kurulması hakkında önergesi ve Sivas Milletvekili Sayın Malik Ecdar Özdemir’in benzer maddedeki önergesinin görüşülmesine geçiyoruz.

Şimdi önergeleri okutacağım hızlı hızlı.

Değerli üyelerimiz, daha önceden bu konuda bir komisyon kurulmuş ve rapor da tanzim etmişler, çok da güzel aslında sorunları tespit etmişler. Bu komisyon daha çok bu raporu biraz inceleyecek, varsa yeni sorunları ortaya çıkaracak. O bakımdan, sanırım fazla da ihtilaf yok gibi geliyor. Önergeyi daha önceden dağıttık. Arzu etmiyorsanız okutmayabiliriz, sadece görüşlerinize sunarız.

Sayın Özdemir, buyurun.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Sivas) – Teşekkürler.

Vaktin dar olduğunu biliyorum Sayın Başkan ama şöyle dar bir çerçevede tutmayalım. Bir alt komisyon kurulacaksa sadece geçen dönemde kurulmuş alt komisyonun incelemelerini genişletmek şekliyle...

BAŞKAN – Hayır.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Ben öyle algıladım, yanlış mı?

BAŞKAN – Aynısı olacak. Bakın, Türkiye’de bulunan mülteciler, sığınmacılar ve yasa dışı göçmenlerin sorunları hakkında alt komisyon.

MALİK ECDER ÖZDEMİR (Devamla) – Tamam, peki ama bu alt komisyonun çalışma alanını herhâlde komisyon kendisi belirleyecek. Ben münhasıran, dilekçemde de belirttiğim gibi, yani orada Suriye’den gelen mültecilerin kaldığı kamplarda yakın tarihte -birazcık güncelliğini kaybetmeye başladı ama- orada kadınlara karşı cinsel istismarın uygulandığı, çocuklara karşı cinsel istismarın uygulandığı söylenmişti. Ama aradan geçen, önergemden bu tarafa geçen süreçte aslında yine basından takip edebildiğimiz kadarıyla, çünkü oraya gitmek isteyen milletvekillerimizin o kamp ziyareti oradaki idarelerin izin vermediğini biliyoruz. Bir arkadaşımız, milletvekilimiz burada, belki mutlaka anlatacaktır bunları. Şimdi, özellikle Suriye’den gelen bu kampın incelenmesi gerekiyor. O kamp oradaki kötü muameleden kaçıp Türkiye’ye sığınanların dışında bir hüviyet kazanmaya başladı.

Sanki Suriye'deki iktidara yönelik muhaliflerin toplandığı ve biraz önce yine milletvekilimizin söylediği gibi, yine basındaki iddia -tırnak içerisinde söylüyorum- Türkiye tarafından silahlı eğitimlerin de verildiği insanların kaldığı bir kamp hüviyetine bürünmüş vaziyette. Bu çok vahim bir iddiadır. İnşallah doğru değildir. Bunların hepsinin de araştırılabileceği bir çalışma alanının yaratılması gerekiyor diye düşünüyorum. Talebim bu noktada yani.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Özdemir, sizin dilekçeniz bizim Komisyona ulaşır ulaşmaz biz Dışişleri Bakanlığımızdan bunu sorduk. Bize verilen cevapta Suriye'ye dönen şahıslardan bir kadının bu yönde bir beyanda bulunduğu ifade edildi ve kendilerinin Suriye Bakanlığıyla yazıştıklarını ve müsaade ederlerse o şahısla “Büyükelçiliğimiz mülakatta bulunsun, bu olay nerede, ne zaman, kimler tarafından yapıldı, şahitler var mı? Bir mülakat yapalım. Bu mülakattan sonra gelelim burada bir soruşturma açalım.” diye sorulduğunda buna Suriye makamlarının izin vermediğini beyan ettiler. Evet, o bir iddiaydı, iddianın üzerine Dışişleri Bakanlığı gitmiş, cevabı da bizim dosyamızda. Ama siz de elbette Komisyon kurulduktan sonra bu tür iddiaları yerinde araştırabilirsiniz.

Sayın Cemal Yılmaz Demir, buyurun.

CEMAL YILMAZ DEMİR (Samsun) – Tabii, Malik Bey Özdemir olduğu için ona söz verdiniz, ben sadece Demir'im.

Evet, Türkiye sorunlu bir coğrafi bölgede, hepimiz biliyoruz. Geçen dönem bu sorunlu bölgede olmamızdan kaynaklanan, çevremizdeki coğrafi bölgelerde insan hakları ihlalleri, gelecek kaygısı, birtakım sorunlardan kaynaklanan göç. Çoğu yasa dışı olmak üzere bunu yaşadık ülke olarak, hâlen yaşamaya devam ediyoruz. Bu anlamda bir alt komisyon kurmuş, çalışmıştık. O alt komisyon çalışmalarının bir raporudur o sizin gösterdiğiniz. Bu tür faaliyetlerin, yasa dışı göçlerin devam ettiğini bildiğimize göre, daha çok kısa bir süre önce İstanbul'da bir evde 7 tane kaçak göçmenin yanarak öldüğünü haber aldık.

Bu arada, diğer arkadaşlarımız da belirtti, Suriye'den gelen bu misafirlerle ilgili iddialar da Komisyonumuza yazılı ve sözlü olarak iletildi. Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin de beraberinde zaman zaman çalıştık Komisyon çalışmaları sırasında. Aynı çalışmaların bu dönemde yine bir alt komisyon bünyesinde devamı amacıyla bir önerge verdik. Değerlendirilmesini takdirlerinize sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Eryılmaz.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Şimdi, bu Suriye'den gelen sığınmacılarla ilgili özellikle son dönemde yaşadığımız sıkıntılar basına bir şekilde yansıdı. Örneğin toplam 17 bin sığınmacının Türkiye'ye geldiği, şu anda yaklaşık 6.550 sığınmacının hâlâ kamplarda kaldığı söyleniyor. Biz ilk

başlarda ben 5 hukukçu arkadaşımınla beraber kampı ziyaret etmek istedim fakat bana izin verilmedi. En son Suriye'ye giderken 5 kişilik milletvekili heyetiyle beraber yine kampı ziyaret etmek istedik, yine izin verilmedi, çok ilginç. Gerekçe: "Efendim, Dışişleri Bakanlığında izin alınması gerekiyor, bilmem ne yapılması gerekiyor." Angelina Jolie geliyor, çok ciddi bir şekilde ağırlanıyor, kamp ziyaret ediliyor, basın, medya oraya götürülüyor. Ama biz bölge milletvekilleri olarak kampı iki defa ziyaret etmek istememize rağmen buna hiçbir şekilde izin verilmiyor.

Şimdi, en son pazartesi günü hem Yayladağı'nda hem de Reyhanlı'da bu sığınma kamplarında kalanların bir bölümü yollara dökülüyor, yolları kesiyorlar ve gelen araçlara ciddi anlamda zarar veriliyor. Bunlardan biri de eski Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Murat Sökmenoğlu. Dün telefonla görüştüm. Çok derin bir endişe içinde olduğunu ve ciddi provokasyonların yapılmaya başlandığı yönünde endişeleri olduğunu söyledi.

Yayladağı'nda keza aynı şekilde kalan sığınmacılar esnafalara ciddi saldırılarda bulunuyorlar. İşte, tarlalardaki mahsullere zarar verdikleri ve hırsızlık yapıldığı yönünde birtakım şikâyetler geldi bize bölge milletvekili olduğumuz için. Polis araçlarına birkaç defa saldırı yapıldı, polis araçları ciddi bir şekilde zarar gördü. Şimdi, bu gelenlerin önemli bir kısmı "Bizler buraya niye geldiğimizi dahi bilmiyoruz." gibi beyanlarda bulunuyorlar. Ayrıca birtakım vaatlerde bulunulduğu yönünde iddialar var ve sadece 830 kilometrelik bir sınıra sahip olmamıza rağmen, bu sığınmacıların özellikle farklı etnik yapıya sahip, farklı dinsel inançların olduğu Hatay'da özellikle seçilmesi çok ciddi soru işaretleri yaratıyor. Özellikle şu anda ordudan kaçan birkaç subayın Antakya Merkez'de kaldığı ve provokasyon yapma amaçlı eylemlerin içerisinde olacağı yönünde bilgiler alındı. Zaten bunların gelişinden üç gün sonra hem Yayladağı'nda hem de Reyhanlı'da çok ciddi olaylar yaşanıyor. Biz Suriye'ye gittiğimizde orada yetkililer bizim önümüze bir liste koydular ve yaklaşık 100 tane bayanın kamplarda tecavüz neticesinde, yani cinsel ilişki neticesinde, tam olarak tecavüz denmedi ama, hamile kaldığı yönünde. Onu o şekilde söyleyeyim. Oradaki ulusal basına da, uluslararası basına da yansıdı. O konu üzerine tabii gidilmedi. Şimdi, bu kamplarda kalan sığınmacıların normal bir sığınmacı olmadığı, birileri tarafından yönlendirildiği ve oraya bilinçli olarak getirildiği yönünde çok ciddi haberler var. Bunların mutlaka araştırılması lazım. Bu gidişat eğer bu böyle devam ederse orada çok ciddi çatışmalar yaşanabilir. Bu olayların mutlaka araştırılması lazım, her türlü imkân sunulmasına rağmen, Türkiye'de hiçbir sığınma kampında, hiçbir mülteci kampında olmayan imkânlar sunulmasına rağmen, sinemasından tutun yolların asfaltlanmasına kadar her türlü imkân sunulmasına rağmen, bunların ikide bir ayaklanıp bu tür olaylar yaratmasının sebepleri mutlaka araştırılmalıdır. Yol kesilmesi, esnafa saldırı yapılması, tarlaların içine girilmesi. Şu anda sığınma kamplarında kalanların önemli bir kısmı Hatay'ın değişik yerlerinde birtakım işlerde çalışıyorlar. Örneğin narenciye kesim işinde. Şimdi, orada ciddi bir karışıklık var ve bu bir çatışmaya da yol açabilecek bir potansiyel taşıyor.

İkinci bir nokta, bu gelen, ordudan kaçtığı söylenen subaylara yönelik silah eğitimi verildiği, silah desteği verildiği yönündeki iddialar. Bu iddiaları mutlaka araştırmamız lazım. Niye araştırmamız lazım? Bizler ülke olarak otuz yıldır bir terör belasıyla uğraşıyoruz. 40 bin şehit verdik. Şimdi biz PKK'ya dışarıdan verilen destek konusunda sürekli olarak mustarip olduğumuzu ifade ediyoruz ama şu anda komşu bir ülkenin yönetimine silahlı mücadelede bulunan bir gruba eğer biz silah desteği veriyorsak bu PKK'ya da aynı zamanda dışarıdan verilen desteğin de meşrulaştırılması gibi bir tehlikeyi de beraberinde getirebilecek. Bu tür spekülasyonların önüne geçilebilmesi ve ülkenin ulusal güvenliği açısından mutlaka bu hususun da araştırılması gerekiyor. Yani "Ben Türkiye'deki kampta eğitim görüyorum, bana silah desteği veriliyor, kullanıyorum." şeklinde beyanda bulunan bir albayın Türkiye'de gerçekten eğitim görüp görmediği, silah desteği görüp görmediği, "Biz gerilla taktiği uyguluyoruz, pusu kuruyoruz, günde 10 tane subayı öldürdük." gibi açıklamalar, bunlar Milliyet gazetesinde ve New York Times gazetesinde, Şarkul Avşat gazetesinde yayımlanan haberler. Bunların mutlaka araştırılması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Dağ.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Ben konuyla ilgili değil ama dilek ve temenniler bölümü olmadığı için, mecburen en son bölüm olduğu için burada söz almak zorunda kaldım. Toplantı esnasındayken bir mesaj geldi onunla alakalı Komisyon üyelerinin bilgisi olmasını istedim. Biraz önce burada bahsedildi "Üniversitelerde baskı var ve dolayısıyla üniversiteler konuşmıyor." noktasında. Ege Üniversitesi Matematik Bölümünde ve 9 Eylül Üniversitesi Tıp ve Hemşirelik Bölümünde hâlen baş örtüsüyle ilgili sorunlar, sıkıntılar devam ediyor, baskı diğer noktada devam ediyor. Bunun için bunun da Komisyon üyeleri tarafından bilinmesini istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Halaçoğlu.

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Teşekkür ederim.

Ben Türkiye'deki kaçaklarla ilgili ciddi bir çalışma yapılmadığını düşünüyorum. Yani, Türkiye'nin güvenlik güçleri de dâhil hukuki kurumlar da bu konuda ciddi davranmıyorlar. Çünkü bugün gerek Balkanlar'dan gerek Ermenistan'dan gelen kaçak işçilerin izinsiz giren ve burada çalışan insanların birtakım, tabii, kişiler tarafından çok düşük ücretlerle çalıştırıldığı ve kaçak olarak çalıştıkları malum. Bunların eğer sadece Suriye değil, tümünü göz önüne almazsak dolayısıyla Türkiye'nin hukuk devleti olduğu düşüncesini de, tabii, bertaraf etmiş, ortadan kaldırmış oluruz. Bunlar üzerinde de, eğer Komisyon kurulacaksa tümü üzerinde durması lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz.

Şimdi değerli üyelerimiz, konuşmalar tamamlandı.

Komisyonun ismini şu şekilde oylatacağım: Türkiye’de bulunan mülteciler, sığınmacılar ve yasa dışı göçmenlerin sorunlarının incelenmesine yönelik alt komisyon.

Bunun kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Yaşadığı sorunlar ve yarattığı sorunların da, o şekilde.

BAŞKAN – Bunlar detaylar artık. Bunları alt komisyonda değerlendirirsiniz.

REFİK ERYILMAZ (Hatay) – Onun da araştırılması. Bu sığınmacıların Türkiye’de yarattığı sıkıntıların neler olduğu da önemli.

BAŞKAN – Var hocam hepsi. Mülteciler, sığınmacılar, yasa dışı göçmenler, hepsi var.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi arkadaşlar, tabii, üyelerimizi belirlememiz lazım. AK PARTİ’den Sayın Cemal Yılmaz Demir, Sayın Nevzat Pakdil, Sayın Kerim Özkul.

Bu komisyonu 5 kişiyle kuracağız. Çünkü ben BDP üyesiyle de görüştüm. “Ben üç yere, beş yere parçalanıp bölünemem, ben bundan refakat ediyorum.” diye söyledi. Ben de aynı teklifi sunacaktım. Yani siz diğer komisyonlara da tam gelemiyorsunuz, dolayısıyla bunu 5 kişiyle kuralım diyecektim, lafı benim ağzımdan alıp kendisi söyledi. O bakımdan bunu 5 kişiyle kuracağız. 3 tane AK PARTİ’den, 1 tane CHP’den, bir tane MHP’den.

CHP’den Refik Eryılmaz, MHP’den...

YUSUF HALAÇOĞLU (Kayseri) – Atilla Bey.

BAŞKAN – MHP’den Atilla Kaya.

Çok teşekkür ederiz, çok verimli bir toplantı geçti. Katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Toplantımızı kapatıyoruz.

Kapanma Saati: 13.47